

Starfsgetumat

Ferill starfsendurhæfingar og mats á möguleikum og starfsgetu einstaklinga

Innihald:

1	INNGANGUR	3
2	ALMENNT UM STARFSGETUMAT	5
3	HELSTU ÞÆTTIR STARFSGETUMATS	6
3.1	GRUNNMAT	6
3.2	SÉRHÆFT MAT.....	7
3.3	ENDURMAT	8
4	GRUNNMAT	9
4.1	VERKFÆRI Í GRUNNMATI OG NOTKUN ÞEIRRA	9
4.1.1	Grunnupplýsingar	9
4.1.2	Heilsufarsleg Skimun	9
4.1.3	Samtalsrammi, mat og leiðir í grunnmati	10
4.1.4	Mat á möguleikum	11
4.1.5	Áætlun um endurkomu til vinnu	11
4.2	NÍÐURSTAÐA GRUNNMATS	11
5	SÉRHÆFT MAT	12
5.1	HVENÆR ÞARF SÉRHÆFT MAT AÐ EIGA SÉR STAÐ?	12
5.2	HVER FRAMKVÆMIR SÉRHÆFT MAT?	12
5.3	INNIHALD SÉRHÆFÐS MATS.....	13
5.4	NÍÐURSTÖÐUR OG SKIL Á SÉRHÆFÐU MATI.....	13
5.5	SKILAFUNDUR UM SÉRHÆFT MAT	14
5.6	FRAMKVÆMD SÉRHÆFÐS MATS	14
5.6.1	ICF þættir í sérhæfðu mati.....	14
5.6.2	Skýrivísar og notkun þeirra í sérhæfðu mati	16
6	ENDURMAT.....	17
7	VIÐAUKI 1: GRUNNUPPLÝSINGAR	18
8	VIÐAUKI 2: HEILSUFARSLEG SKIMUN	21
9	VIÐAUKI 3: MAT Á MÖGULEIKUM.....	25
10	VIÐAUKI 4: SAMTAL OG GREINING Á MIKILVÆGUM ÞÁTTUM.....	26
11	VIÐAUKI 5: VIRKNIÁÆTLUN.....	38
12	VIÐAUKI 6: NÍÐURSTÖÐUR GRUNNMATS – GREINARGERÐ RÁÐGJAFI	39
13	VIÐAUKI 7: ICF ÞÆTTIR Í SÉRHÆFÐU MATI	43
14	VIÐAUKI 8: MAT Á ICF ÞÁTTUM	46

15	VIÐAUKI 9: SKÝRIVÍSAR Í SÉRHÆFÐU MATI	48
16	VIÐAUKI 10: SKÝRSLUFORM LÆKNA Í SÉRHÆFÐU MATI	49
17	VIÐAUKI 11: SKÝRSLUFORM FÉLAGSRÁÐGJAFI Í SÉRHÆFÐU MATI	52
18	VIÐAUKI 12: SKÝRSLUFORM IÐJUPJÁLFA Í SÉRHÆFÐU MATI	54
19	VIÐAUKI 13: SKÝRSLUFORM SÁLFRÆÐINGA Í SÉRHÆFÐU MATI	56
20	VIÐAUKI 14: SKÝRSLUFORM SJÚKRAÞJÁLFA Í SÉRHÆFÐU MATI	58
21	VIÐAUKI 15: GREINARGERÐ MATSSTJÓRA Í SÉRHÆFÐU MATI	60
22	VIÐAUKI 16 : DÆMI UM FERIL Í SÉRHÆFÐU MATI HJÁ VIRK	62
23	VIÐAUKI 17: ÞÁTTTAKENDUR Í ÞRÓUNARSTARFI	64

1 Inngangur

Sú lýsing á starfsgetumati sem hér er lögð fram byggir þeirri vinnu sem unnin var af sérstökum faghópi fyrir nefnd um endurskoðun örorkumats á árinu 2009. Niðurstaða þeirrar vinnu var sett fram í skýrslu „*Drög að starfsgetumati – skýrsla faghóps um aðferðir við mat á starfshæfni*“.

Forsaga þessarar vinnu er sú að nefnd forsætisráðherra um endurskoðun örorkumats og eflingu starfsendurhæfingar var skipuð í framhaldi af yfirlýsingu ríkisstjórnarinnar frá 15. nóvember 2005 þar sem lýst var yfir vilja til samstarfs við Alþýðusamband Íslands og Samtök atvinnulífsins um leiðir til að draga úr vaxandi örorkubyrði lífeyrissjóða og jafna stöðuna milli einstakra sjóða. Nefndinni var falið að gera tillögur um samræmingu á viðmiðunum til mats á örorku í almannatryggingakerfinu og lífeyrissjóðakerfinu þar sem fyrst og fremst skyldi horft til getu einstaklinga til að afla sér tekna.

Nefndinni var einnig falið að gera tillögur um leiðir til að efla starfsendurhæfingu og þannig aðstoða einstaklinga sem af einhverjum ástæðum hafa ekki fótað sig á vinnumarkaði vegna skertrar starfshæfni. Nefndin skilaði niðurstöðum sínum í skýrslu dagsettri þann 5. mars 2007. Í kjölfar þess var fulltrúum ráðuneyta í nefndinni falið að fylgja tillögunum eftir í samvinnu við Öryrkjabandalag Íslands, Landssamtök lífeyrissjóða og aðila vinnumarkaðarins. Síðar í ferlinu var ráðgjafafyrirtækið InDevelop Íslandi ehf. fengið til aðstoðar við að vinna úr tillögum nefndarinnar.

Faghópur var kallaður saman til að aðstoða ráðgjafa við að útfæra leiðir til að meta starfshæfni. Við val á fulltrúum í faghópinn var fyrst og fremst horft til faglegrar þekkingar þeirra og reynslu. Einnig þótti nauðsynlegt að þeir kæmu frá stofnunum eða sviðum samfélagsins er málið varðar sérstaklega. Fulltrúar í faghópnum voru:

- Ása Dóra Konráðsdóttir, sjúkráþjálfari, sérfræðingur hjá Starfsendurhæfingarsjóði
- Geirlaug G. Björnsdóttir, þroskaþjálfari, framkvæmdastjóri Starfsendurhæfingar Norðurlands
- Guðrún Hannesdóttir, félagsfræðingur, fulltrúi Öryrkjabandalags Íslands
- Gunnar K. Guðmundsson, endurhæfingarlæknir, yfirlæknir atvinnulegrar endurhæfingar á Reykjalundi
- Hrafnhildur Tómasdóttir, náms- og starfsráðgjafi, deildarstjóri ráðgjafadeildar Vinnumálastofnunar
- Margrét Jónsdóttir, félagsráðgjafi, deildarstjóri lífeyrisdeildar Tryggingastofnunar ríkisins
- Sigurður Thorlacius, dósent í tryggingalæknisfræði við Háskóla Íslands og fyrrum tryggingayfirlæknir
- Soffía Gísladóttir, uppeldis- og kennslufræðingur, verkefnastjóri hjá félags- og tryggingamálaráðuneyti.

Vinna hópsins að settu markmiði fól í sér fjölpætt verkefni. Hópurinn kynnti sér ítarlega ýmsar matsaðferðir og forsendur þeirra og var í því sambandi m.a. leitað til Norðurlandanna þar sem miklar breytingar á örorkulífeyriskerfum landanna hafa átt sér stað hin síðari ár. Einnig kynnti hópurinn sér vinnu fagaðila og stofnana hér á landi til að sjá hvernig nýta mætti þá þekkingu og færni sem þegar er fyrir hendi. Unnið var með skilgreiningar hugtaka, ferli starfsgetumats afmarkað og einstakir þættir þess úfærðir. Fjölmarginir aðrir sérfræðingar voru einnig kallaðir til og miðluðu þeir af þekkingu sinni og reynslu inn í þessa vinnu. Niðurstaða vinnuhópsins var síðan sett fram í ofangreindri skýrslu „*Drög að starfsgetumati – skýrsla faghóps um aðferðir við mat á starfshæfni*“ og var henni skilað til nefndarinnar og ráðuneytisins í september 2009.

Frá árinu 2009 hafa þær matsaðferðir og þau verkfæri sem lýst er í skýrslunni verið notuð og þróuð áfram bæði hjá VIRK – Starfsendurhæfingarsjóði svo og hjá öðrum endurhæfingaraðilum og sérfræðingum í starfsendurhæfingu. Sú þróun hefur kallað á ýmsar breytingar og aðlaganir eins og

eðlilegt er og mun svo verða áfram á meðan matið er í notkun. Það er mikilvægt að hafa það í huga að mat eins og það sem hér er sett fram er þess eðlis að það þarf sífellt að vera að aðlaga það og breyta í takt við reynsluna á hverjum tíma.

Mesta þróunin hefur hins vegar átt sér stað í sérhæfða matinu en í skýrslu faghópsins frá 2009 var einungis að finna lýsingu á meginþáttum og hugmyndafræði þess mats en eftir var að útfæra flesta þætti þess. Á undanförunum tveimur árum hefur hins vegar verið unnið markvisst að þessari útfærslu og í dag eru til staðar mun betri lýsingar, verkfæri og vinnuferlar í sérhæfðu mati. Þessari þróunarvinnu er m.a. lýst í meistararitgerð Ásu Dóru Konráðsdóttur sem ber hetíð „Work Ability Assessment – Description and Evaluation of a New Tool in vocational rehabilitation and disability assessment“. Þessi þróun mun síðan halda áfram á komandi árum í samvinnu fjöldamargra sérfræðinga bæði héraðs og erlendis. Sem dæmi um þetta má nefna að endurhæfingarstofnanir og NAV í Noregi hafa sýnt mikinn áhuga á að taka þátt í þessari þróun og nýta að einhverju leiti þær aðferðir sem hér eru settar fram og er nú þegar hafin undirbúningur að þessari samvinnu.

Þróunarvinna sem þessi kallar á aðkomu fjöldamargra aðila með mismunandi þekkingu og reynslu. Í aftasta viðauka þessarar skýrslu er að finna lista yfir nöfn þeirra aðila sem hafa komið að þessari þróunarvinnu á margvíslegan máta.

2 Almennt um starfsgetumat

Starfsgetumat er heildrænt mat sem metur færni einstaklingsins út frá líkamlegum, andlegum og félagslegum forsendum til að taka virkan þátt í samfélaginu. Það metur styrkleika og hindranir einstaklingsins m.t.t. atvinnuþátttöku og getu hans til að afla sér tekna. Lögð er áhersla á að virkja einstaklinginn, bjóða honum fljótt einstaklingsmiðaða endurhæfingu og fjarlægja vinnuleitjandi farartálma. Litið er á starfsgetumat sem eitt órofa ferli mats annars vegar og virkniaukandi aðgerða og/eða starfsendurhæfingar og meðferðar hins vegar.

ICF (Alþjóðlega flokkunarkerfið um færni, fötlun og heilsu) er nýtt sem hugmyndafræðilegur rammi utan um starfsgetumatið. Það gefur möguleika á stöðluðu samræmdu tungutaki yfir heilsu og heilsutengt ástand þar sem horft er á ástand einstaklings út frá heilsu og færni. Færni einstaklingsins í því samfélagi sem hann býr í er mæld án tillits til hvað olli skerðingunni. Starfsgetumatið skiptist í þrjá þætti:

- A. Grunnmat
- B. Sérhæft mat (endurhæfingarmat)
- C. Endurmat (mat á starfsgetu)

Í öllu ferlinu er mikilvægt að fylgja eftirfarandi reglum:

1. Lýsa þarf aðstæðum einstaklings út frá líkamlegri færni, andlegri færni og félagslegum aðstæðum.
2. Greina þarf alla möguleika til þróunar – t.d. út frá áhugamálum eða hæfni sem ekki hefur verið nýtt en er til staðar. Skoða þarf sérstaklega tengslin á milli hæfni og hindrana - eru þar möguleikar til þróunar?
3. Lýsa þarf og greina þá möguleika sem eru til staðar á vinnumarkaði fyrir viðkomandi einstakling.
4. Skráning þarf að eiga sér stað á öllu ferlinu þannig að unnt sé að rekja það. Skráningin þarf hins vegar að vera stöðluð eins og hægt er. Skráningin má ekki innihalda persónulegar skoðanir skráningaraðila heldur einungis faglega þætti sem og upplýsingar sem koma frá viðkomandi einstaklingi.
5. Greina þarf á milli lýsingar og mats. Fyrst á sér stað lýsing þar sem upplýsingum er safnað saman á skipulagðan hátt, síðan er lagt mat á stöðuna út frá formlegri lýsingu.
6. Einstaklingurinn þarf að taka þátt á virkan og skipulagðan hátt.
7. Líta þarf á heildarmyndina þegar aðstæður einstaklinga eru skoðaðar.
8. Fylgja þarf málum eftir á skipulagðan hátt.
9. Veita þarf stöðugan stuðning.

3 Helstu þættir starfsgetumats

Í þessum kafla er að finna samantekt yfir helstu þætti og verkfæri í starfsgetumati. Í köflum 4 - 6 hér á eftir er síðan að finna nánari lýsingu á hverjum þætti fyrir sig.

Starfsgetumat samanstendur af eftirfarandi meginþáttum og upplýsingum sem teknar eru saman af ráðgjöfum eða viðeigandi fagaðilum í starfsendurhæfingu:

3.1 Grunnmat

Grunnmat á sér stað þegar einstaklingur getur ekki lengur sinnt sínu starfi sökum skertrar starfshæfni sem má rekja til heilsubrests. Einstaklingur sem uppfyllir þá skilgreiningu sem sett er, á rétt á og hefur þörf fyrir þjónustu fer í gegnum grunnmat sem framkvæmt er af ráðgjafa eða viðeigandi fagaðila sem heldur utan um mál einstaklingsins á meðan á starfsendurhæfingu stendur. Hér eftir verður talað um þennan aðila sem ráðgjafa en hann getur í sjálfu sér haft annað starfsheiti hjá þeirri einingu sem hann starfar hjá.

Aðferðin byggir á ferli þar sem ráðgjafi- í samstarfi við einstaklinginn - dregur fram og skýrir hvaða færni viðkomandi hefur sem nýtist á vinnumarkaði. Þessi greining er forsenda þess að hægt sé að meta að hve miklu leyti einstaklingurinn hefur möguleika á að taka þátt á vinnumarkaði - eða hvort það sé mögulegt að hefja ferli til að bæta og þróa færni einstaklingsins með það að markmiði að hann geti að hluta eða öllu leiti séð fyrir sér með vinnu.

Grunnmat felur í sér markvissa upplýsingaöflun, ráðgjöf, utanumhald og hvatningu frá ráðgjafa. Í *Grunnmati* ber að leggja áherslu á hvatningu sem miðar að því að gera einstakling eins virkan í sínu umhverfi eins og hægt er.

Markmiðið með grunnmati er að efla heilsu og bæta félagslegar aðstæður þannig að einstaklingur eigi afturkvæmt á vinnumarkað. Í grunnmati skiptir huglægt mat einstaklings á færni sinni miklu máli sem og trú hans á eigin getu því þessi atriði gefa til kynna hvað viðkomandi mun treysta sér til að takast á við í framtíðinni.

Þeir þættir sem tilheyra grunnmati eru eftirfarandi:

1. Grunnupplýsingar
2. Heilsufarsleg skimun
3. Mat á möguleikum
4. Niðurstöður samtals og greiningar á eftirfarandi þáttum:
 - a) Viðhorf og tengsl við vinnumarkað
 - b) Að tileinka sér nýja færni og þekkingu
 - c) Áhugamál
 - d) Félagsleg færni – persónuleg hæfni
 - e) Félagslegar og fjárhagslegar aðstæður
 - f) Heilsufar
5. Sérstakar Töflur/spurningar eru innan hvers þáttar í liðum a-f) hér að framan og eru þær hugsaðar til að ná markvisst fram sjónarhorni einstaklingsins á stöðu sinni. Þeir þættir sem settir eru fram í Töflunum eru m.a. unnir út frá færniþáttum sem koma úr ICF kerfinu (International Classification of Function).

6. Niðurstöður grunnmats leiðir af sér markmið og leiðir í starfsendurhæfingu fyrir einstaklinginn og þar með áætlun um endurkomu til vinnu

Aðrir þættir/verkfæri í grunnmati sem fara þarf yfir eftir aðstæðum hvers og eins og eru útlistuð nánar í kafla 3 hér á eftir.

Nánari upplýsingar um grunnmat er að finna í kafla 4 hér á eftir og í Viðaukum 1 - 5 með þessari skýrslu er að finna eyðublað, spurningalista og skýrsluform til upplýsingaöflunar í grunnmati.

3.2 Sérhæft mat

Sérhæft mat á sér stað þegar sérfræðingar eru kallaðir til, til að meta nánar stöðu einstaklings og greina þörf hans á frekari starfsendurhæfingu. Áður en sérhæft mat getur hafist þurfa að liggja fyrir eftirfarandi upplýsingar úr grunnmati:

1. Grunnupplýsingar
2. Heilsufarslega skimun
3. Mat á möguleikum
4. Niðurstöður samtalsramma eða taflna/spurninga í líðum 4-6 í kafla 3.1 hér að framan

Aðrar upplýsingar s.s. niðurstöður úr öðrum verkfærum sem tilgreind eru í köflum 3.1 og 4.1.3 eftir aðstæðum hvers og eins.

Sérhæft mat felur í sér nánari greiningu og mat utanaðkomandi sérfræðinga á stöðu einstaklingsins. Í sérhæfðu mati eru möguleikar einstaklingsins á starfsendurhæfingu metnir á sértækari hátt en í grunnmatinu. Á grundvelli sérhæfðs mats er tekin ákvörðun um hvort, og þá hvernig, megi efla starfshæfni m.a. með atvinnutengdum úrræðum. Niðurstaða matsins segir til um möguleika á starfsendurhæfingu einstaklings og tillögur að úrræðum í samræmi við það.

Sérhæft mat er framkvæmt af einum eða fleiri sérfræðingum og byggir m.a. á upplýsingum úr grunnmati auk dýpra mats á tilgreindum þáttum ásamt klínísku mati viðkomandi sérfræðings.

Hver og einn sérfræðingur í sérhæfðu mati hittir viðkomandi einstakling og fer í gegnum eftirfarandi eyðublað, mat og upplýsingasöfnun:

1. Upplýsingasöfnun og niðurstöður samkvæmt stöðluðu eyðublaði fyrir viðkomandi sérfræðing (sérstakt eyðublað fyrir sérfræðing á hverju fagsviði). Í niðurstöðum skal m.a. eftirfarandi koma fram:
 - a. Samantekt
 - b. Styrkleikar á vinnumarkaði
 - c. Hindranir á vinnumarkaði
 - d. Tillögur um markmið til skemmri og lengri tíma
 - e. Áætlun um endurkomu á vinnumarkað
2. Staðlað mat á færni sem unnið er út frá ICF kerfinu. Taka þarf afstöðu til allra færnipátta í Sérhæfðu mati – sjá eyðublað um ICF þætti í sérhæfðu mati

Matstjóri tekur síðan saman allar niðurstöður sérfræðinga og setur saman í greinargerð sem inniheldur m.a. eftirfarandi þætti (sjá einnig eyðublað Greinargerð Sérhæfðs mats í viðauka 14):

1. Tillögur að markmiðum og tegund úrræða til skemmri og lengri tíma – rökstuddar með tilvísun í mat mismunandi sérfræðinga

2. Áætlun um endurkomu til vinnu – sett fram í markvissum skrefum og rökstudd með tilvísun í mat mismunandi sérfræðinga.

Nánari upplýsingar um sérhæft mat er að finna í kafla 5 og í viðaukum 7-9.

3.3 Endurmat

Endurmat er að jafnaði framkvæmt af sama matsteymi og kom að sérhæfðu mati.

Endurmat getur átt sér stað eftir að endurhæfingaráætlun í sérhæfðu mati er lokið. Þá er farið í gegnum árangur áætlunarinnar og m.a. skoðuð stigagjöf sem byggir á niðurstöðum skýrivísa. Ef sú stigagjöf sýnir að árangur hafi náðst þá eru þær upplýsingar nýttar við gerð áframhaldandi endurhæfingaráætlunar. Ef hins vegar kemur í ljós að endurhæfing hefur ekki skilað árangri og heilsubrestur hefur veruleg áhrif á starfsgetu einstaklings þá þarf að taka ákvörðun um hvernig framfærslu er háttað á móti þeirri skerðingu sem er til staðar í starfsgetu viðkomandi. Nánari umfjöllun um endurmat er að finna í kafla 6 hér á eftir.

4 Grunnmat

Grunnmat er lykilþáttur starfsgetumats. Með því að vinna grunnmat er dregin upp heildræn mynd af stöðu einstaklingsins þar sem lögð er áhersla á hvatningu sem miðar að því að gera einstaklinginn eins virkan í sínu umhverfi eins og hægt er. Með því að koma snemma að málum er tryggt að brugðist er við þörfum einstaklingsins strax á fyrstu stigum og sett upp virkniáætlun í takt við þarfir hvers og eins. Unnið er markvisst með þá þætti sem bætt geta starfshæfni einstaklingsins og þar með möguleika hans á að komast aftur til vinnu. Einnig er markvisst unnið með þá styrkleika sem einstaklingurinn hefur og hann hvattur áfram með þeim hætti. Þannig er brugðist við með snemmtækri íhlutun og með því mögulega komið í veg fyrir að einstaklingurinn þurfi sérhæfðari þjónustu og/eða hverfi af vinnumarkaði.

Um leið og grunnmat er unnið skapast vettvangur fyrir ráðgjafa að mæta einstaklingnum þar sem hann er staddur og laða hann til virkrar þátttöku í mats- og starfsendurhæfingarferlinu. Rödd einstaklingsins fær að hljóma, hann er hvattur til að taka ábyrgð á lífi sínu og aðstæðum. Þá gefst tækifæri fyrir ráðgjafa og einstakling að mynda tengsl og byggja upp traust til framtíðar en samband framangreindra er ein forsenda þess að starfsendurhæfing nái að bera árangur. Á þessu fyrsta stigi starfsgetumatsins gefast einnig tækifæri til að bregðast við stöðu einstaklingsins með því að beina honum í skammtímaúrræði er mætt geta þörfum hans. Upplýsingar um þátttöku/niðurstöður slíkra úrræða veita einnig mikilvægar upplýsingar inn í starfsgetumatið.

Ráðgjafinn stýrir ferlinu í grunnmati, upplýsingaöfluninni og samtalinu. Hann beinir ætíð sjónum sínum að hæfileikum einstaklingsins sem og færni í stað þess að nema staðar við það sem á skortir. Hann hjálpar einstaklingnum um leið að sjá sjálfan sig og stöðu sína með sömu gleraugum. Ráðgjafinn er hinsvegar ekki meðferðaraðili á nokkurn hátt, hans hlutverk verður alltaf að einskorðast við þá upplýsingaöflun sem sett er upp í verkfærum og verkferlum grunnmats ásamt því að halda utan um þá þræði og leiðir sem einstaklingurinn kann að fara í sínu ferli.

Aðferðarfræðin byggir á ferli þar sem ráðgjafi, í samstarfi við einstaklinginn, dregur fram og skýrir hvaða færni viðkomandi hefur sem nýtist á vinnumarkaði. Þessi skýring er forsenda þess að hægt sé að meta hvort einstaklingurinn hafi möguleika á að taka þátt á vinnumarkaði eða hvort það sé mögulegt að hefja feril til að bæta og þróa færni einstaklingsins með það að markmiði að hann geti að hluta eða öllu leyti séð fyrir sér með vinnu.

4.1 Verkfæri í Grunnmati og notkun þeirra

4.1.1 Grunnupplýsingar

Hér er um að ræða upplýsingar er horfa til félagslegrar stöðu menntunar og vinnusögu er þykja mikilvægar á þessum tímapunkti.

Markmiðið með *Grunnupplýsingum* er að átta sig á félagslegri stöðu einstaklingsins sem og hans helstu styrkleikum er varða menntun og starfsreynslu. Í viðauka 1 er spurningalisti sem endurspeglar þær upplýsingar sem þurfa að koma fram í grunnupplýsingum.

4.1.2 Heilsufarsleg Skimun

Hér er horft markvisst til heilsufarslegra þátta og hvort bregðast þurfi við með einhverjum hætti áður en áframhaldandi vinna með einstaklingnum telst tímabær með tilliti til árangurs. Inn í *Skimun* eru byggð viðvörðunarkerki, svo kölluð „rauð flögg“, sem eru leiðbeinandi varðandi hvar bregðast skuli við með nánari athugun annars vegar og virkniaukandi aðgerðum hins vegar. Auk þess eru þekktir

áhættuþættir er snúa að því að fara ekki aftur út á vinnumarkaðinn í heilsufarslegri skimun. Markmiðið með *Skimun* er að draga fram þá þætti sem mögulega krefjast inngrips sérfræðinga strax. Upplýsingar um innihald Skimunar er að finna í viðauka 2.

4.1.3 Samtalsrammi, mat og leiðir í grunnmati

Við gerð *Grunnmats* notar fagaðili samtalsramma sem samtal hans og einstaklingsins mun byggja á. Samtalsramminn er mótaður með tilliti til þeirra markmiða er samskipti fagaðila og einstaklings eiga að ná fram. *Samtalsramminn* þjónar margskonar tilgangi í *Starfsgetumati*. Í honum kemst sjónarhorn einstaklingsins að, hann fær tækifæri til að segja sjálfur frá sínum aðstæðum og upplifunum. Markmiðið með *samtalsrammanum* er að fá fram heildstæða mynd af hógum einstaklings með tilliti til starfshæfni og virkni á vinnumarkaði. Brýnt er að upplýsingarnar séu skráðar inn í samtalsrammann á sem hlutlægastan hátt til að tryggja að *Grunnmatið*, sem unnið er á grundvelli upplýsinganna, sé eins nákvæmt og kostur er.

Höfuðmarkmiðið er að veita aðstoð til sjálfshjálpar að því leyti sem það er mögulegt. Þegar *samtalsramminn* er unninn þarf að fara ítarlega í eftirfarandi yfirþætti:

1. Viðhorf og tengsl við vinnumarkað
2. Að tileinka sér nýja færni og þekkingu
3. Áhugamál
4. Félagsleg færni – persónuleg hæfni
5. Félagslegar og fjárhagslegar aðstæður
6. Heilsufar

Innan hvers yfirþátta eru *gátlistar* sem er hugsaður til leiðbeiningar og stuðnings við samtal ráðgjafa og einstaklings með tilliti til hvaða upplýsingum skuli sérstaklega leita eftir.

Töflur/sérstakar spurningar innan hvers yfirþátta eru hugsaðar til að ná markvisst fram sjónarhorni einstaklingsins á stöðu sinni. Þeir þættir sem settir eru fram í *Töflunum* eru m.a. unnir út frá færniþáttum sem koma úr ICF kerfinu (International Classification of Function). Í viðauka 4 eru nánari upplýsingar um þessa þætti ásamt gátlistum og töflum með ICF færniþáttum.

Sem dæmi um mælitæki sem nota má til að dýpka skilning á einstaklingnum í hverjum lið og þar með hvaða íhlutun er við hæfi má hér nefna:

1. **Viðhorf og tengsl við vinnumarkað:** Vinnutengd úrræði og niðurstöður er varða mætingu og áhugahvöt, formlegt samtal um endurkomu til vinnu (ETV samtal), SASSAM, WRI, AWP, AWC, MÁV, Norræni spurningalistinn um sálfélagslega þætti í vinnu
2. **Að tileinka sér nýja færni og þekkingu:** SASSAM, lesblindugreining, ADHD greining, 15 atriða minnispróf, D2 athygli/einbeitingarpróf, valin undirpróf WAIS-III
3. **Áhugamál:** Áhugasviðsgreining
4. **Félagsleg færni:** ASEBA, PAI, BPI, MMPI
5. **Félagslegar og fjárhagslegar aðstæður:** ASEBA og heilsutengd lífsgæði (t.d. SF-36), PAI, BPI
6. **Heilsufar:** Becks, ASEBA, SASSAM og heilsutengd lífsgæði (SF-36), BAI, BDI, DASS, S-36, PAI, BPI

Hér er ekki um tæmandi lista að ræða

4.1.4 Mat á möguleikum

Hér er sjónum sérstaklega beint að einstaklingnum og hann spurður markvisst út í hvaða lausnir hann telur nauðsynlegar til að komast aftur út á vinnumarkaðinn. Markmiðið með að leggja fyrir *Mat á möguleikum* er tvennskona. Annarsvegar er það að ráðgjafi fær yfirsýn yfir hvað einstaklingur telji að þurfi að gera fyrir hann til að bæta vinnugetu/starfsgetu hans. Hinsvegar er markmiðið með *Mat á möguleikum* að einstaklingurinn nái yfirsýn yfir sitt vandamál sem og sinni ábyrgð þegar kemur að því að takast á við vandamálið. Í viðauka 3 er eyðublað sem unnt er að nota í þessum tilgangi.

4.1.5 Áætlun um endurkomu til vinnu

Á sama tíma og unnið er *Grunnmat* eru markmið sett með einstaklingnum er lúta að því að auka hans virkni og þátttöku til vinnu. Þessi markmið eru sett inn í *Virkniáætlun* einstaklingsins sem er á sama tíma áætlun hans um endurkomu til vinnu og er í samfelldri þróun meðan samstarf einstaklings og ráðgjafa stendur. Hér getur verið um að ræða bæði skammtíma- og langtímamarkmið. Rauði þráðurinn í þessari áætlun er að setja upp raunsæ markmið með virkri þátttöku einstaklingsins er varða leið hans aftur út á vinnumarkaðinn. Í viðauka 5 er dæmi um uppbyggingu á helstu þáttum virkniáætlunar. Einnig getur formlegt samtal um endurkomu til vinnu gagnast vel sem verkfæri til að tryggja árangursríka endurkomu einstaklings til vinnu. Það samtal getur bæði átt sér stað milli ráðgjafa og einstaklings og milli einstaklings og yfirmanns á vinnustað. Dæmi um slíkt samtalsform er að finna á heimasíðu VIRK – Starfsendurhæfingarsjóðs (www.virk.is).

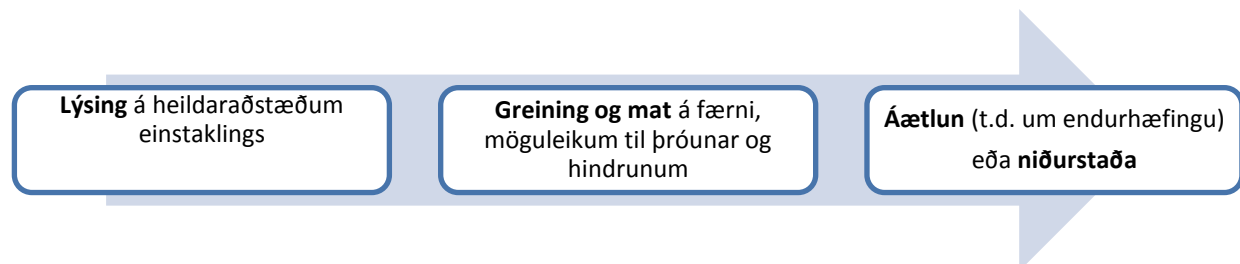
4.2 Niðurstaða grunnmats

Þó markmiðið með *Grunnmati* sé að fá fram heildstæða mynd á stöðu og líðan einstaklingsins, þá er ætlunin ekki sú að alltaf sé farið ítarlega í gegnum alla þætti, heldur sé það einstaklingsbundið. Það er ráðgjafa að vega og meta eftir þeim upplýsingum sem liggja fyrir um einstaklinginn. Þá er gert ráð fyrir að listaðir séu upp helstu styrkleikar og hindranir einstaklingsins og markmið og leiðir að þeim sett við hvern þátt.

Niðurstöður *Grunnmats* byggja á:

- Gögnum sem fylgja einstaklingnum inni kerfið
- Grunnupplýsingum sem aflað er eftir fyrirfram ákveðinni aðferð og hefur verið lýst hér að framan
- Upplýsingum um árangur virkniaukandi aðgerða þegar þær hafa átt sér stað

Starf ráðgjafa í *Grunnmati* þarf að vera í samræmi við eftirfarandi feril:

Í gegnum allan ferilinn skal eiga sér stað góð skráning og vistun á upplýsingum. Það er mikilvægt að halda þessum þremur þáttum í ferlinu aðskildum – þ.e. greining og mat getur t.d. ekki hafist fyrr en

lýsing á aðstæðum viðkomandi er orðin fullnægjandi og áætlun um endurhæfingu hefst ekki fyrir en greining hefur átt sér stað.

Niðurstöður *Grunnmats* er því samantekt ofangreindrar gagnaöflunar og er nauðsynleg til að fá heildarmynd af stöðu einstaklings m.t.t. styrkleika og hindrana á vinnumarkaði og hvert stefna beri í starfsendurhæfingu. Niðurstöðurnar nýtast einnig til samskipta við heilsugæslu, Tryggingastofnun og við undirbúning *Sérhæfðs mats*. Dæmi um uppbyggingu á skýrsluformi með niðurstöðum grunnmats er að finna í viðauka 6.

5 Sérhæft mat

Sérhæft mat felur í sér nánari greiningu og mat utanaðkomandi sérfræðinga á stöðu einstaklingsins. Í *Sérhæfðu mati* eru möguleikar einstaklingsins á starfsendurhæfingu metnir á staðlaðri og sértækari hátt en í *Grunnmatinu*. Á grundvelli *Sérhæfðs mats* er tekin ákvörðun um hvort, og þá hvernig, megi efla starfshæfni m.a. með tengingu við vinnumarkaðinn. Niðurstaða matsins segir til um möguleika á starfsendurhæfingu einstaklings og tillögur að úrræðum í samræmi við það. Sérhæft mat getur verið mat eins eða tveggja sérfræðinga en einnig getur verið um þverfaglegt mat að ræða þar sem fjölbreyttur hópur sérfræðinga kemur að.

Markmiðið með *Sérhæfðu mati* er að fá mat utanaðkomandi sérfræðinga á starfsgetu og starfsendurhæfingarmöguleika einstaklingsins svo unnt sé á markvissan hátt að vinna með honum að árangursríkri starfsendurhæfingaráætlun. Markmiðið í upphafi er því að kanna og greina betur möguleika einstaklings til aukinnar starfshæfni og endurkomu til vinnu.

5.1 Hvenær þarf Sérhæft mat að eiga sér stað?

Ákvörðun um *Sérhæft mat* er tekin af fagaðila og viðkomandi einstaklingi í sameiningu. Miða skal við að a.m.k. eitt eftirfarandi skilyrði sé uppfyllt:

- Vandamál einstaklings eru það flókin að ráðgjafi/fagaðili getur ekki fundið leiðir og lausnir út frá þeim verkfærum og þeirri þekkingu og færni sem er til staðar.
- Virkniáætlun einstaklings og/eða úrræði hafa ekki skilað árangri og liðnir eru 6 mánuðir frá því að *Grunnmat* hófst.

Áður en einstaklingur fer í *Sérhæft mat* þá skal honum gert grein fyrir markmiðum, innihaldi og ferli þess og hann þarf að undirrita sérstakt upplýsingablað um *Sérhæft mat* til samþykktar. Ráðgjafi setur sig í framhaldinu í samband við meðhöndlandi lækni og lætur vita af því ferli sem er að fara af stað. Fagaðili þarf jafnframt að tryggja að fyrir liggi niðurstöður *Grunnmats* um viðkomandi einstakling.

5.2 Hver framkvæmir sérhæft mat?

Sérhæft mat er framkvæmt af óháðum utanaðkomandi sérfræðingum. *Sérhæft mat* getur verið af tvennum toga:

- Mat einstakra valinna sérfræðinga (eins eða fleiri) sem kallaðir eru til samkvæmt metinni þörf einstaklinga. Þetta á við þegar ljóst er að vandamál einstaklings liggja á sviði tiltekinna sérfræðinga.
- Þverfaglegt mat þar sem t.d. lækni, sjúkraþjálfari, sálfræðingur, iðjupjálfari, félagsráðgjafi og náms- og starfsráðgjafi meta stöðu og möguleika einstaklings. Þverfaglegt mat skal eiga sér stað ef sýnt þykir að aðrar leiðir séu ekki færar við mat á stöðu og möguleikum viðkomandi einstaklings.

5.3 Innihald sérhæfðs mats

Sérfræðingar í Sérhæfðu mati munu fá frá viðkomandi fagaðila viðeigandi upplýsingar úr *Grunnmati*.

Hver og einn sérfræðingur í *Sérhæfðu mati* hittir viðkomandi einstakling og fer í gegnum eftirfarandi eyðublað, mat og upplýsingasöfnun:

1. **Upplýsingasöfnun og niðurstöður samkvæmt stöðluðu eyðublaði fyrir viðkomandi sérfræðing** (sérstakt eyðublað fyrir sérfræðing á hverju fagsviði). Í niðurstöðum skal m.a. eftirfarandi koma fram:
 - a. Samantekt
 - b. Styrkleikar á vinnumarkaði
 - c. Veikleikar á vinnumarkaði
 - d. Tillögur um markmið til skemmri og lengri tíma
 - e. Áætlun um endurkomu til vinnu
2. **Staðlað mat á færni sem unnið er út frá ICF kerfinu.** Taka þarf afstöðu til allra færniþátta í *Sérhæfðu mati* – sjá upplýsingar í viðaukum 7-9.

Svokallaður matstjóri (sem heldur utan um matið) tekur síðan saman allar niðurstöður sérfræðinga og setur saman í greinargerð sem inniheldur m.a. eftirfarandi þætti (sjá einnig eyðublað *Greinargerð Sérhæfðs mats* í viðauka 15)

- Tillögur að markmiðum og tegund úrræða til skemmri og lengri tíma – rökstuddar með tilvísun í mat mismunandi sérfræðinga
- Áætlun um endurkomu til vinnu – rökstudd með tilvísun í mat mismunandi sérfræðinga.

Það er mikilvægt að ferill í sérhæfðu mati sér skýr þannig að framkvæmdin, skráningin og upplýsingasöfnunin sé eins samræmd og fagleg og mögulegt er. Í köflunum hér á eftir er í stuttu máli lýst mikilvægum þáttum framkvæmdarinnar s.s. niðurstöðum og fundum og í viðaukum 7-16 er að finna lýsingar á verkfærum, greinargerðum og hlutverkum í sérhæfðu mati. Í viðauka 16 er síðan að finna lýsingu á ferli sérhæfðs mats eins og það er byggt upp hjá VIRK – Starfsendurhæfingarsjóði. Önnur ferli eru líka möguleg en þetta er sett hér fram til upplýsingar.

5.4 Niðurstöður og skil á sérhæfðu mati

Matsstjóri skilar eftirfarandi eyðublaðum og greinargerðum til þess ráðgjafa sem heldur utan um starfsendurhæfinguna (t.d. ráðgjafi):

- Upplýsingasöfnun og niðurstöður allra sérfræðinga samkvæmt eyðublaði
- ICF mat allra sérfræðinga samkvæmt eyðublaði

- Greinargerð matsstjóra samkvæmt eyðublaði

Þegar þessi gögn liggja fyrir þá á sér stað skilafundur *Sérhæfðs mats* þar sem viðkomandi ráðgjafi, einstaklingur, matsstjóri og eftir aðstæðum aðrir sérfræðingar fara yfir niðurstöður matsins. Í framhaldi af þessum fundi er gerð ítarlega endurhæfingaráætlun með hliðsjón af niðurstöðum úr *Sérhæfðu mati* og þeim tillögum sem þar eru settar fram.

5.5 Skilafundur um sérhæft mat

Markmið skilafundar er að kynna niðurstöður sérhæfðs matsteymis og tillögur sem liggja fyrir að starfsendurhæfingu einstaklingsins. Í kjölfarið er rætt um nánari útfærslur á þessum tillögum sem einstaklingur getur sætt sig við og telur raunhæfar. Það er mikilvægt að undirbúa fundinn vel þannig að markmið hans náist. Fyrir fundinn hittir ráðgjafi sérfræðing matsteymis og fer yfir þær tillögur sem fyrir liggja.

Ráðgjafi boðar til fundarins, hann undirbýr hann, heldur utan um upplýsingarnar sem þar koma fram, gerir samantekt og skráir niðurstöður fundarins. Í kjölfar fundar gerir ráðgjafi þátttökusamning við einstakling þar sem fram kemur sú útfærsla á starfsendurhæfingaráætlun sem samþykkt var á skilafundinum.

Ráðgjafi stýrir fundinum með það að leiðarljósi að sjónarmið allra þátttakenda fái að koma fram og að niðurstaða um starfsendurhæfingu liggi fyrir í lok fundar.

Sérfræðingur/sérfræðingar matsteymis kynna niðurstöður úr sérhæfðu mati og rökstyðja jafnframt þær tillögur sem settar eru fram í kjölfarið.

Aðrir meðferðaraðilar ættu einnig að vera boðaðir á fundinn og má hér nefna heimilislækni viðkomandi eða annan meðferðaraðila sem gegnir lykilhlutverki í endurhæfingaráætlun einstaklingsins.

5.6 Framkvæmd sérhæfðs mats

Skilgreind skýrsluform eru til fyrir sérfræðing á hverju fagsviði þar sem fram kemur hvaða upplýsingaöflun þarf að eiga sér stað. Þessi skýrsluform er að finna í viðauka 10-14.

Auk þessa þurfa sérfræðingar að taka afstöðu til ICF færniþátta sem hafa verið skilgreindir fyrir hvern og einn. Mat á ICF færniþáttum er út frá þeirri skoðun og greiningu sem sérfræðingarnir hafa farið í gegnum ásamt þeim mælitækjum sem hafa verið nýtt í matinu. Auk þess geta sérfræðingar í sérhæfðu mati bætt við ICF þáttum sem þeir telja mikilvæga í viðkomandi mati.

5.6.1 ICF þættir í sérhæfðu mati

Um er að ræða neðangreinda ICF þætti sem sérfræðingar eru beðnir um að taka afstöðu til með eftirtaldar forsendur í huga:

- Meta skal út frá almennum störfum á vinnumarkaði
- Meta skal út frá líðan einstaklings í dag
- Meta skal með öllum þeim hjálpartækjum sem einstaklingur notar dagsdaglega (meðtalið eru lyf)

ICF þættirnir:

b130	Orka og hvatir
b134	Svefn
b140	Athygli
b152	Tilfinningalíf
b164	Æðri hugræn starfsemi
b280	Sársaukaskyn (upplifun sársauka - verkur)
b455	Áreynsluþol
b710	Hreyfanleiki í liðum
b730	Vöðvastyrkur
d110	Horfa
d115	Hlusta
d155	Ávinna sér færni
d177	Taka ákvarðanir
d220	Inna af hendi margþætt viðfangsefni
d240	Takast á við streitu og annað andlegt álag
d399	Tjáskipti, ótilgreind
d410	Breyta grunnlíkamsstöðu
d415	Vera í líkamsstöðu
d430	Lyfta og bera hluti
d440	Fínhyrning handa
d445	Nota hendur og handlegg
d450	Ganga
d470	Nota farartæki
d570	Hugsa um eigin heilsu
d720	Flókin samskipti
d760	Fjölskyldutengsl
d820	Skólaganga
d850	Launuð störf
d870	Efnahagslegt sjálfstæði
d920	Afþreying og tómstundaiðja
e310	Nánasta fjölskylda
e460	Viðhorf samfélags
e580	Heilbrigðismál, þjónusta, kerfi og stefnur

Í ICF þáttum b og d skal meta hvort færniskerðing eða þátttökuhindrun sé til staðar og notast við eftirfarandi viðmið:

- 0 - Engin
- 1 - Lítil
- 2 - Nokkur
- 3 - Mikil
- 4 - Algjör

Við mat á umhverfispáttum skal meta þegar við á hvort þeir styðji við einstaklinginn eða séu hindrandi þáttur og notast við eftirfarandi viðmið:

- +4 umhverfispáttur er mjög styðjandi
- 0 hlutlaus, hefur hvorki styðjandi áhrif né er hindrun.
- 4 umhverfispátturinn er mikil hindrun

Sjá nánari upplýsingar í viðaukum 7 og 8.

5.6.2 Skýrivísar og notkun þeirra í sérhæfðu mati

Gert er ráð fyrir að sérfræðingar taki afstöðu til ICF þátta með notkun skýrivísa. Þessi viðmið hafa verið skilgreind nánar og þróaðir í samvinnu við þá sérfræðinga sem koma að sérhæfðu mati. Nánari lýsingu á skýrivísunum í sérhæfðu mati er að finna í viðauka 9.

6 Endurmat

Endurmat er að jafnaði framkvæmt af sama matsteymi og kom að sérhæfðu mati.

Endurmat getur átt sér stað eftir að endurhæfingaráætlun í sérhæfðu mati er lokið. Þá er farið í gegnum árangur áætlunarinnar og m.a. skoðuð stigagjöf sem byggir á niðurstöðum skýrivísa. Ef sú stigagjöf sýnir að árangur hafi náðst þá eru þær upplýsingar nýttar við gerð áframhaldandi endurhæfingaráætlunar. Ef hins vegar kemur í ljós að endurhæfing hefur ekki skilað árangri þá þarf að taka ákvörðun um hvernig framfærslu er háttað á móti þeirri skerðingu sem er til staðar í starfsgetu viðkomandi.

Ekki er talið raunhæft að endurmat eigi sér að jafnaði stað innan skemmri tíma en 3 mánaða frá því að sérhæft mat var framkvæmt þar sem það tekur alltaf einhvern tíma að byggja upp og vinna úr endurhæfingaráætlun í kjölfar sérhæfðs mats. Hér geta þó alltaf komið til undantekningar s.s. vegna skyndilegra breyttra aðstæðna hjá einstaklingi.

Þessi þáttur matsins og þá sérstaklega tengingu hans við ákvörðun framfærslu fyrir einstaklinga þarf að útfæra betur í samvinnu við þá aðila sem bera ábyrgð á þessum framfærslugreiðslum.

7 Viðauki 1: Grunnupplýsingar

Nafn:	
Kennitala:	
Heimilisfang:	
Vinnusími:	
GSM:	
E-mail:	
Dagsetning:	
Ráðgjafi:	
Stéttarfélag/lífeyrissjóður:	

Tilvísunaraðili

☐	Stéttarfélagið
☐	Á eigin vegum
☐	Heimilislæknir
☐	Meðhöndlandi læknir, annar er heimilislæknir
☐	Meðferðaraðili, annar er læknir
☐	Félagsþjónustan
☐	Starfsmenn TR
☐	Yfirmaður/ starfsmannastjóri
☐	Trúnaðarmaður / samstarfsmenn
☐	Trúnaðarlæknir vinnustaðarins
☐	Lífeyrissjóður / Trúnaðarlæknir lífeyrissjóðsins
☐	Annar, hver? _____

1. Hver er staða þín á vinnumarkaði? Ég er;

☐	Er í vinnu	Starfshlutfall? _____
☐	Atvinnuleitandi	
☐	Engin þátttaka á vinnumarkaði vegna heilsubreysts	
☐	Er í námi	
☐	Heimavinnandi / sjálfboðastörf	

2. Hvert er þitt núverandi starf/störf eða síðasta launaða vinna?

--

3. Hver er núverandi vinnuveitandi/var síðasti vinnuveitandi?

--

4. Hvernig er framfærslu þinni háttað?

☐	Laun á vinnumarkaði
☐	Atvinnuleysisbætur
☐	Námslán
☐	Sjúkra-/ slysadagpeningar
☐	Endurhæfingarlífeyri
☐	Örorkulífeyrir frá TR
☐	Örorkulífeyrir /Lífeyrissjóður
☐	Fjárhagsaðstoð hjá sveitarfélagi
☐	Engar tekjur - en í framfærsluþörf
☐	Annað? _____
☐	Örorkustyrkur (ath. Þarf að haka við þetta í S-5 kerfinu)

5. Ef örorkulífeyrir frá lífeyrissjóði (skráð á framfærsluspjald í s- 5 kerfinu)

Þá hvaða lífeyrissjóði ? _____

6. Ríkisfang?

Íslenskt ☐	Erlent ☐	Ef erlent þá hvaðan? _____
Hve lengi hefur þú búið á Íslandi? _____		

7. Hver er hjúskaparstaða þín núna?

Einhleyp/ur ☐	Í hjónabandi ☐	Í sambúð ☐	Ekkja/ekkill ☐	Fráskilin/n ☐
--------------------------------------	---------------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------------

8. Hversu mörg börn áttu?

Ekkert ☐	Eitt barn ☐	Tvö börn ☐	Þrjú börn eða fleiri ☐
---------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	---

9. Hve mörg börn eru á þínu framfæri?

Ekkert ☐	Eitt barn ☐	Tvö börn ☐	Þrjú börn eða fleiri ☐
Fæðingarár barna? _____			

10. Hvernig er búsetu þinni háttað?

Bý ein/n ☐	Bý með maka ☐	Bý með börnum ☐	Bý með maka og börnum ☐	Bý með öðrum ☐
-----------------------------------	--------------------------------------	--	--	---------------------------------------

11. Ég bý í:

☐	Eigin húsnæði
☐	Leiguhúsnæði
☐	Herbergi á leigumarkaði
☐	Býr hjá foreldrum
☐	Dvelur hjá ættingjum, vinum eða vandamönnum
☐	Húsnæðislaus
☐	Félagsleg leiguíbúð
☐	Leiguhúsnæði félagssamtaka

☐	Námsgarður/heimavist
☐	Á stofnun
☐	Annað? _____

12. Hvaða námi hefur þú lokið?

☐	Skyldunám eða minna
☐	Réttindanámskeið (t.d meirapróf)
☐	Framhaldsskóli - Stúdentspróf
☐	Iðnskóli eða annar skóli til réttindanáms - hvaða nám? _____
☐	Háskóli - hvaða nám? _____
☐	Annað? _____

13. Nýtur þú utanaðkomandi aðstoðar (stoðþjónustu)? Færð þú:

☐	Ég nýt ekki utanaðkomandi aðstoðar
☐	Heimilishjálp
☐	Heimahjúkrun
☐	Dagvistun
☐	Ferðaðþjónustu
☐	Liðveislu
☐	Annarrar þjónustu? _____ Hvaða: _____

14. Hvaða þættir telur þú að komi í veg fyrir að vera í eða fara aftur í vinnu?

--

15. Ertu í reglubundnu sambandi við lækni/meðferðaraðila/stuðningsaðila?

Já ☐	Nei ☐
-----------------------------	------------------------------

16. Ef já, þá hvaða aðila og hversu oft?

Hversu oft? _____

Samantekt vinnu, náms- og félagssaga:

8 Viðauki 2: Heilsufarsleg skimun

1a. Hvenær fórstu að eiga í erfiðleikum með að sinna starfinu þínu/óvinnufær?

Dags: _____

1b. Hvenær varðst þú óvinnufær?

Dags: _____

2. Miðað við aðstæður þínar í dag, hvenær býstu við að verða vinnufær í sama starfshlutfall og þú varst í/ná aftur heilsu?

Dags: _____ eða eftir hvað margar vikur _____ eða mánuði _____ eða ár _____

Veit ekki ☐

Á ekki við ☐

3. Hefur þú verið í sambandi við vinnustaðinn/yfirmann þinn í veikindum/fjarveru þinni?

Já ☐

Nei ☐

Á ekki við ☐

4. Ef já, þá hversu oft?

5. Hefur þú rætt veikindi/erfiðleika þína við yfirmann þinn?

Já ☐

Nei ☐

Á ekki við ☐

6. Hefur eitthvað verið gert af hálfu vinnustaðarins í veikindum/erfiðleikum þínum til að hjálpa þér við að vera í núverandi starfi eða örðu starfi á þínum vinnustað/koma aftur til vinnu?

Já ☐

☐ Nei

Á e ☐ i við

7. Ef já, hvað?

8. Ef nei, hefði verið hægt að gera eitthvað? Hvað?

9. Telurðu að núverandi atvinnurekandi vilji nýta þína starfskrafta áfram?

Já ☐

Nei ☐

Veit ekki ☐

Á ekki við ☐

10. Má rekja núverandi erfiðleika/óvinnufærni til :

Slyss ☐ Atvinnutengds sjúkdóms ☐ Annars sjúkdóms ☐ Áfalls ☐ Annað ☐

11. Ef slys, þá hvers konar slys?

Vinnuslys ☐ Umferðaslys ☐ Frístundaslys ☐

12a. Ef sjúkdómur, þá hvaða sjúkdómsflokkur?

- ☐ Smitsjúkdómar
- ☐ Æxli
- ☐ Innkirtla, næringar- og efnaskiptasjúkdómar
- ☐ Geðræn vandamál
- ☐ Taugasjúkdómar
- ☐ Hjarta / æðasjúkdómar
- ☐ Lungna og öndunarfærasjúkdómar
- ☐ Meltingarfærasjúkdómar
- ☐ Stoðkerfisvandamál
- ☐ Óflokkað

12b. Ef sjúkdómur, þá hvaða sjúkdómur í þessum flokki?

13. Telurðu að þú þurfir meiri stuðning/aðstoð?

Já ☐ Nei ☐ Veit ekki ☐

14. Ef já þá hvers konar aðstoð gætirðu nýtt þér?

15. Finnst þér þú stunda næga hreyfingu?

Já ☐ Nei ☐ Veit ekki ☐

Hvað hreyfir þú þig oft í viku í a.m.k. 30 mínútur í senn? ____ skipti

Hvað gerir þú þá? Geng ☐ Syndi ☐ Skokka ☐ Hjóla ☐ Hópiþróttir ☐ Tækjasalur ☐ Annað ☐

16. Hafa líkamlegir verkir gert þér erfitt fyrir nú/áður í vinnu/við daglegar athafnir?

Já, mjög erfitt ☐ Já, talsvert erfitt ☐ Já, nokkuð erfitt ☐ Nei, lítið ☐ Alls ekki ☐

17. Finnst/fannst þér starfið sem þú varst í líkamlega erfitt?

Já ☐ Nei ☐

18. Ef já þá hvað var/er erfitt við starfið

☐	Að framkvæma nákvæmar hreyfingar með höndunum
☐	Að framkvæma sömu hreyfingar oft á mínútu
☐	Að vinna með handleggina beint fram eða upp
☐	Að þurfa að lyfta þungu
☐	Að þurfa að vera lengi í sömu vinnustellingunni
☐	Fannst það líkamlega erfitt
☐	Mikið labb
☐	Mikil kyrrseta
☐	Langvarandi stöður
☐	Það að krjúpa eða bogra
	Annað? _____

19. Finnst/fannst þér starfið sem þú ert/varst í andlega erfitt?

Já ☐	Nei ☐
-----------------------------	------------------------------

20. Ef já, þá hvað var erfitt við starfið?

☐	Að eiga samvinnu við vinnufélaga um verkefni
☐	Að hafa getu til að hugsa í nýjum brautum
☐	Að þurfa að vera í beinu sambandi við skjólstæðinga, viðskiptavini eða nemendur
☐	Of mikið álag
☐	Of mörg verkefni
☐	Það að halda athygli og einbeitingu
☐	Það að takast á við tilfinningar
☐	Það að þurfa að leggja hlutina á minnið
	Annað? _____

21. Hefur/hafði andleg streita áhrif á starfshæfni/vinnugetu þína?

Já ☐	Nei ☐	Veit ekki ☐
-----------------------------	------------------------------	------------------------------------

22. Hefur/hafði depurð eða kvíði áhrif á starfshæfni/vinnugetu þína?

Já ☐	Nei ☐	Veit ekki ☐
-----------------------------	------------------------------	------------------------------------

23. Hafa veikindi þín haft áhrif á fjárhaginn?

Já ☐	Nei ☐	Á ekki við ☐
-----------------------------	------------------------------	-------------------------------------

24. Þurfa fjármálin endurskoðun?

Já ☐	Nei ☐	Veit ekki ☐
-----------------------------	------------------------------	------------------------------------

25. Telurðu að sí-/endurmenntun gæti nýst þér til að styrkja þig í starfi/á vinnumarkaði?

Já ☐

 Nei ☐

26. Ef já, þá á hvaða sviði myndirðu vilja byggja upp færni þína?

27. Hefurðu upplifað einhverjar hindranir í námi?

 Já ☐

 Nei ☐

28. Ef já þá hvaða hindranir?

29. Hvernig finnst þér heilsa þín vera þegar á heildina er litið?

 Mjög góð ☐

 Góð ☐

 Sæmileg ☐

 Slæm ☐

 Mjög slæm ☐

30. Hefurðu fengið alvarlegt höfuðhögg þar sem þú upplifðir meðvitundarleysi eða önnur tímabundin einkenni frá taugakerfi eins og lömun, mikla minnisskerðingu eða rugl, strax eftir höggið?

 Já ☐

 Nei ☐

31. Áttu við vandamál að stríða varðandi svefn?

 Já ☐

 Nei ☐

Ef já þá hvað oft? ____ í viku eða ____ í mánuði

32. Ef já, hafa svefnvandamál áhrif á dagleg störf?

 Já ☐

 Nei ☐

 Stundum ☐

33. Kvíðir þú því að veikindin versni við að fara (aftur) að vinna?

 Já ☐

 Nei ☐

 Veit ekki ☐

 Á ekki við ☐
Samantekt/ helstu verkefni:

9 Viðauki 3: Mat á möguleikum

Mat einstaklings á möguleikum

Nafn:

Dagsetning:

Hvert stefni ég á vinnumarkaði?

Við hvaða þætti þarf ég að fá aðstoð til að komast þangað?

Hvað þarf ég sjálf/sjálfur að gera til að komast þangað?

Ég get farið í vinnu eftir:

- ☐ 0 – 3 mánuði
- ☐ 4 – 6 mánuði
- ☐ 7 – 12 mánuði
- ☐ Veit ekki

10 Viðauki 4: Samtal og greining á mikilvægum þáttum

1 Viðhorf og tengsl við vinnumarkað

Hvernig metur þú stöðu þína á vinnumarkaði?

Leita skal eftir eftirfarandi upplýsingum

- 1. Hverjir eru styrkleikar þínir og veikleikar m.t.t. stöðu þinnar á vinnumarkaði
- 2. Áhugaverðasta starfið og hvað gerði það áhugavert
- 3. Samskipti við yfirmenn
- 4. Hversu mörgum vinnustöðum hefur þú unnið á síðastliðin fimm ár
- 5. Hvaða þáttum í núverandi/síðasta starfi getur þú ennþá sinnt
- 6. Hvaða þáttum getur þú ekki sinnt
- 7. Hvað gerir þú vel í vinnu og/eða hvað gerir þú gjarnan
- 8. Hvernig hefur gengið að takast á við ný verkefni
- 9. Óskir/væntingar um árangur í starfi
- 10. Hvað langar þig að gera í framtíðinni? Getur þú tengt það tilteknu starfi
- 11. Hvert er draumastarfið þitt? Hvernig getur þú komist þangað?
- 12. Hvaða þættir eru mikilvægir fyrir þig þegar kemur að vinnu (t.d. verkefni, launakjör, vinnutími)

Ítarefni: verkefnablað nr. 1, hvatningarbæklingurinn „Ráðleggingar um heilsuefningu á vinnustöðum“

Tafla 1. Viðhorf og tengsl við vinnumarkað

Veldur heilsufar þitt erfiðleikum við eftirfarandi þætti?						
	Engin	Lítill	Nokkur	Mikil	Algjör	Á ekki við
Mæta til vinnu á réttu tíma?						
Vera í vinnu skilgreindan vinnutíma (alla vaktina)?						
Vinna verkefni sem tilheyra starfinu?						
Ljúka verkefnum innan tímaramma?						
Eiga samskipti við vinnufélaga?						
Starfa í hóp?						
Leita þér að vinnu?						

Styrkleikar

Hindranir

Niðurstaða/ég ætla að vinna með eftirtalda þætti: _____

2 Að tileinka sér nýja þekkingu og færni

Hvernig hefur þér gengið að læra/tileinka þér nýja hluti

Leita skal eftir eftirfarandi upplýsingum

- 1. Hvað var áhugavert við nám og/eða þátttöku í einstökum námskeiðum og verkefnum
- 2. Hvernig gengur/hefur gengið að tileinka þér nýja þekkingu og færni
- 3. Hvað finnst þér auðvelt að læra í skóla/vinnu og hvað erfitt
- 4. Hefur þú stundað sjálfsnám eða lært á óformlegan hátt, t.d. á tölvu eða tungumál
- 5. Óskir tengdar námi/námskeiði til að ná tiltekinni starfshæfni
- 6. Óskir til framtíðar varðandi vinnu/menntun

Ítarefni: verkefnablað nr 2a og 2b, menntagatt.is, menntamalaraduneyti.is, starfsmennt.is, starfsafl.is, namstaekni.is, endurmenntun.is

Tafla 2. Að tileinka sér nýja þekkingu og færni

Veldur heilsufar þitt erfiðleikum við eftirfarandi þætti?						
	Engin	Lítil	Nokkur	Mikil	Algjör	Á ekki við
Læra nýja hluti?						
Muna hluti?						
Halda athygli og einbeitingu?						
Hafa yfirsýn yfir fleira en eitt í einu?						
Skipuleggja þig?						
Ljúka verkefnum?						
Fylgja dagsskipulagi?						
Mæta reglulega í skipulegt starf?						
Taka leiðsögn?						

Styrkleikar

Hindranir

Niðurstaða/ég ætlað að vinna með eftirtalda þætti: _____

3 Áhugamál

Hver eru áhugamál þín, - nú og áður fyrr

Leita skal eftir eftirfarandi upplýsingum

- 1. Hvað gerir þú í frítímanum þínum
- 2. Ertu að sinna áhugamálum þínum
- 3. Áhugamál sem enn eru bara hugmynd
- 4. Sérð þú möguleika á að þú getir unnið eða menntað þig í starfsgrein sem tengist áhugamáli þínu á einhvern hátt

Ítarefni: tímastjórnun í starfi og einkalífi, upplýsingar um námskeið , bæklingar frá ÍTR og ÍSÍ, útivist, ferðafélag Íslands, Hlutverkasetur

Tafla 3. Áhugamál

Veldur heilsufar þitt erfiðleikum við eftirfarandi þætti?						
	Engin	Lítill	Nokkur	Mikil	Algjör	Á ekki við
Að sinna áhugamálum?						
Að taka þátt í skipulögðu félagsstarfi?						
Sækja skemmtanir, s.s. listsýningar eða kvikmyndahús?						
Lesi þér til ánægju?						

Hvaða áhugamálum og/eða félagsstarfi sinnir þú í dag?

Ef þú sinnir ekki áhugamálum eða félagsstarfi í dag, hvers vegna ekki?

Hvað þarf til að þú getir sinnt áhugamálum þínum?

Styrkleikar

Hindranir

Niðurstaða/ég ætla að vinna með eftirtalda þætti: _____

4 Félagsleg færni - persónuleg hæfni

Lýstu félagslegri færni þinni, m.a. samskipta- og aðlögunarhæfni

Leita skal eftir eftirfarandi upplýsingum

- 1. Helstu persónueinkennum, t.d. skapferli, viðhorf
- 2. Hvað reynist auðvelt og hvað erfitt þegar þú metur samskipti þín við aðra, t.d. samstarfsfólk
- 3. Hvernig gengur þér að laga þig að nýjum aðstæðum, á vinnustað eða öðrum vettvangi
- 4. Hvernig hefur gengið að takast á við ný verkefni í starfi
- 5. Hvernig kemur þú fyrir á vinnustað
- 6. Hvernig sjá vinnufélagar þínir þig
- 7. Minnst þú breytinga í starfsumhverfi þínu sem reyndust þér auðveldar og/eða erfiðar. Hvernig tókstu á við breytingarnar

Ítarefni: einelti á vinnustað (vinnueftirlit), ofvirkni, námskeið hjá Mími, sjálfstyrkinganámskeið, ADHD samtökin

Tafla 4. Félagsleg færni - persónuleg hæfni

Veldur heilsufar þitt erfiðleikum við eftirfarandi þætti?						
	Engin	Lítill	Nokkur	Mikil	Algjör	Á ekki við
Áhugahvöt (það sem þig langar venjulega að gera)?						
Að fylgja málum eftir af þrauseigju?						
Að ráða við ábyrgð í daglegu lífi?						
Að ráða við álag?						
Getu til að vera í samskiptum / samskiptafærni						
Að hafa stjórn á tilfinningum þínum?						
Að sýna umburðarlyndi?						
Að ráða við reiði og pirring?						
Að geta tekið gagnrýni?						

Styrkleikar

Hindranir

Niðurstaða/ég ætla að vinna með eftirtalda þætti:

5 Félagslegar og fjárhagslegar aðstæður

Lýstu fjölskylduhögum þínum og tengslaneti

Leita skal eftir eftirfarandi upplýsingum

- 1. Stærð og samsetning kjarnafjölskyldu
- 2. Líðan, staða barna
- 3. Samskipti við fjölskyldu, vini og samstarfsfólk
- 4. Lýstu tengslaneti þínu? Áttu fjölskyldu og vini sem styðja við þig þegar erfiðleikar steðja að
- 5. Hveir hvetja þig áfram og styðja þig í að halda vinnunni eða að komast aftur í vinnu
- 6. Hvernig er vinnusambandi annarra fjölskyldumeðlima háttað?

Fjárhagsaðstæður

Leita skal eftir eftirfarandi upplýsingum

- 1. Húsnæði
- 2. Mat á eigin fjárhagsstöðu
- 3. Hvernig sérð þú fyrir þér fjárhagslega
- 4. Þurfa fjármálin endurskoðun
- 5. Áhrif veikinda og/eða félagslegrar stöðu á fjármál

Tafla 5. Félagslegar og fjárhagslegar aðstæður

Veldur heilsufar þitt erfiðleikum við eftirfarandi þætti?						
	Engin	Lítill	Nokkur	Mikil	Algjör	Á ekki við
Tengsl við nánustu fjölskyldu?						
Stuðning frá nánustu fjölskyldu?						
Mynda ný tengsl?						
Að viðhalda tengslum við aðra (fjölskyldu, vini og samstarfsfólk)?						
Tryggja efnahagslegt öryggi þitt?						
Áhrif á framfærslu þína?						

Styrkleikar

Hindranir

Niðurstaða/ég ætla að vinna með eftirtalda þætti: _____

6 Heilsufar

Lýstu andlegri og líkamlegri líðan þinni

Leita skal eftir eftirfarandi upplýsingum

- 1. Hvernig upplifir þú heilsu þína og líðan
- 2. Hvaða heilsufarslegir þættir eru það sem hindra þig í að vera í eða fara aftur til starfa
- 3. Að sinna daglegum verkum og halda rútínu
- 4. Lífstíll: Mataræði, hreyfing, notkun tóbaks, áfengis og annarra vímuefna
- 5. Hvaða tækifæri sérðu á því að bæta heilsu þína?
- 6. Svefn og svefnvenjur
- 7. Viðhorf til eigin heilsu; trú á að hún eigi eftir að batna/versna

Ítarefni: Hvatningarbæklingarnir „Ráðleggingar um hreyfingu“, „Hættu fyrir lífið“, „Bókin um bakið“, „Ráðleggingar um mataræði og næringarefni“, „Tekið í taumana“, „Þunglyndi“

Tafla 6. Heilsufar

Veldur heilsufar þitt erfiðleikum við eftirfarandi þætti?						
	Engin	Lítill	Nokkur	Mikil	Algjör	Á ekki við
Líkamlega vellíðan?						
Andlega vellíðan?						
Að stjórna mataræði?						
Að stjórna neyslu tóbaks?						
Að stjórna neyslu áfengis, fíkniefna eða lyfja?						
Orku til að sinna daglegum störfum?						
Ástundun reglulegrar hreyfingar?						
Að sofna?						
Að ná samfelldum svefni?						
Að vakna úthvöld-/ur?						

Styrkleikar

Hindranir

Niðurstaða/ég ætla að vinna með eftirtalda þætti: _____

11 Viðauki 5: Virkniáætlun

Virkniáætlun

1. Markmið

o Skammtímamarkmið

o Langtímamarkmið

2. Framvinda virkniáætlunar

o Endurmat (hvernig, hvenær)

3. Eftirfylgd

o (Hver, hvernig, hvar)

4. Niðurstaða

12 Viðauki 6: Niðurstöður grunnmats – greinargerð ráðgjafa

NIÐURSTÖÐUR GRUNNMATS

NAFN:	KENNITALA:
DAGSTETNING:	NÚMER SPJALDS:
LÆKNIR/HEILSUGÆSLA:	RÁÐGJAFI:

1. VINNU OG NÁMSSAGA, FÉLAGSLEG STAÐA

2. HEILSUFARSLEG SKIMUN

Fyrri endurhæfing:

Hvaða þættir telur þú að komi í veg fyrir að vera í eða fara aftur í vinnu ?

3. MAT EINSTAKLINGSINS Á MÖGULEIKUM

Hvert stefni ég á vinnumarkað ?

Hvað þarf ég sjálfur að gera til að komast þangað ?

Við hvað þarf ég aðstoð til að komast þangað ?

4. STYRKLEIKAR OG HINDRANIR Á VINNUMARKAÐI

A. Viðhorf og tengsl við vinnumarkað	Styrkleikar:
	Hindranir:
B. Að tileinka sér nýja þekkingu og færni	Styrkleikar:
	Hindranir:
C. Áhugamál	Styrkleikar:
	Hindranir:
D. Félagsleg færni – persónuleg hæfni	Styrkleikar:
	Hindranir:
E. Félagslegar og fjárhagslegar aðstæður	Styrkleikar:
	Hindranir:
F. Heilsufar	Styrkleikar:
	Hindranir:

5. ÁÆTLUN UM ENDURKOMU TIL VINNU

Langtímamarkmið:	
Skammtímamarkmið og leiðir	
A. Viðhorf og tengsl við vinnumarkað	Markmið:

	Leiðir:		
B. Að tileinka sér nýja þekkingu og færni	Markmið:		
	Leiðir:		
C. Áhugamál	Markmið:		
	Leiðir:		
D. Félagsleg færni – persónuleg hæfni	Markmið:		
	Leiðir:		
E. Félagslegar og fjárhagslegar aðstæður	Markmið:		
	Leiðir:		
F. Heilsufar	Markmið:		
	Leiðir:		
6. FERILL Í GRUNNMATI			
Hvenær byrjaði þjónustan ?			
Hversu mörg viðtöl ?			
Framvinda:			
7. ÚRRÆÐI - FRAMVINDA			
Tegund	Heiti	Framvinda	Staða
8. MEÐFYLGLANDI GÖGN			
1. Upplýst samþykki 2. Umsagnir meðferðaraðila 3. Annað			
9. RÉTTINDI OG SKYLDUR			

10. UNDIRSKRIFT

Áætlun hefst _____ og hennir lýkur _____

Nafn ráðgjafa og dagsetning

Nafn einstaklings og dagsetning

13 Viðauki 7: ICF þættir í sérhæfðu mati

ICF kerfið hefur skilgreint nánar hvern og einn þátt með aðgerðarbindingu. Hér að neðan má finna nánari skilgreiningu á þeim kóðum sem um ræðir í sérhæfðu mati:

ICF kóði	Matsþáttur
	Orka og hvatar
b130	Almennt hugarstarf af lífeðlisfræðilegum og sálrænum toga sem veldur því að einstaklingurinn leitast við að fullnægja tilteknum þörfum og almennum markmiðum af þrautseigju. Meðtalið: orkustig, áhugahvöt, lyst og fýsn (m.a. fýsn í efni sem hægt er að misnota) og hvatastjórnun.
	Svefn
b134	Almennt hugarstarf sem nær yfir lotubundna, viðsnúanlega og valbundna líkamlega og andlega aftengingu frá nánasta umhverfi manns. Þessu fylgja einkennandi lífeðlisfræðilegar breytingar. Meðtalið: byrjun og lengd svefns, viðhald hans og gæði og svefnhringrás, svo sem svefnleysi, svefnsækni og drómasýki.
	Athygli
b140	Sértækt hugarstarf sem beinist að ytra áreiti eða innri reynslu eins lengi og þarf. Meðtalið: halda athygli, færa athygli frá einum hlut til annars, dreifa athygli, deila athygli með öðrum, einbeiting og næmni fyrir truflunum.
	Tilfinningalíf
b152	Sértækt hugarstarf tengt tilfinningum og geðhrifum. Meðtalið: viðeigandi tilfinningar, stjórnun tilfinninga, tilfinningavídd og geðhrif, svo sem depurð, ást, ótti, reiði, hatur, taugaspenna, kvíði, kæti, gleði og sorg. Einnig óstöðugar tilfinningar og dempuð geðhrif.
	➔ Æðri hugræn starfsemi
b164	Sértækt hugarstarf sem fer aðallega fram í ennisblöðum heilans og felur í sér flókið og markvisst atferli. Dæmi um það er ákvarðanartaka, óhlutbundin hugsun, skipulagning, sveigjanleiki í hugsun og að fylgja áætlunum eftir. Ennfremur að ákveða hvaða hegðun er viðeigandi við hinar ýmsu aðstæður.
	➔ Sársaukaskyn
b280	Óþægileg tilfinning sem bendir til mögulegrar eða raunverulegrar skemmdar í einhverjum líkamshluta. Almennur eða staðbundinn verkur í einum eða fleiri líkamshlutum, verkur í húðgeira, stingandi verkur, sviði, ógreinilegur verkur og tak. Einnig skerðingar eins og vöðvaverkur, skortur á sársauka og sársaukaofurnæmi.
	➔ Áreynsluþol
b455	Starfsemi sem felst í hæfileika lunga, hjarta og æða til að þola líkamlega áreynslu. Líkamlegt úthald, loftháð þol, þrek og þreytuþröskuldur.
	➔ Hreyfanleiki í liðum
b710	Hreyfiferill og mykt hreyfinga í lið. Hreyfanleiki í einum eða fleirum liðum í hrygg, öxl, olnboga, úlnlið, mjöðm, hné, ökkla og í smáliðum handa og fóta. Einnig almennur hreyfanleiki í liðum og skerðingar eins og ofurhreyfanleiki, stífir liðir, stíf öxl og liðbólga.
	➔ Vöðvastyrkur
b730	Kraftur sem myndast við samdrátt vöðva eða vöðvahópa. Styrkur í tilteknum vöðvum og vöðvahópum, vöðvum í einum útlím, annarri hlið líkamans, neðri helming líkamans, öllum útlímum, bol og öllum líkamanum. Einnig skerðingar eins og kraftminnkun í smávöðvum fóta og handa, vöðvalömunarsnertur.

	➡ Horfa
d110	Nota sjónskyn vísitandi til að upplifa sjónrænt áreiti, eins og að horfa á íþróttaviðburð eða börn að leik.
	➡ Hlusta
d115	Nota heyrnarskyn vísitandi til að upplifa heyrnrænt áreiti, eins og að hlusta á útvarp, tónlist eða fyrirlestur.
	➡ Ávinna sér færni
d155	Þróa grunnfærni og flókna færni við samþættar aðgerðir eða verkefni í þeim tilgangi að byrja og halda áfram við að ávinna sér leikni. Dæmi um þetta er að meðhöndla verkfæri eða spila spil eins og skák.
	➡ Taka ákvarðanir
d177	Velja á milli fleiri möguleika, framkvæma þá sem eru valdir og meta áhrif þeirra. Dæmi um þetta er að velja og kaupa ákveðinn hlut eða ákveða að taka að sér og framkvæma eitt verkefni af nokkrum sem liggja fyrir.
	➡ Inna af hendi margþætt viðfangsefni
d220	Framkvæma einfaldar eða flóknar og samstilltar aðgerðir hverja á eftir annarri eða samtímis. Inna af hendi margþætt viðfangsefni og ljúka margþættum viðfangsefnum sjálfstætt og í hópi.
	➡ Höndla streitu og annað andlegt álag
d240	Framkvæma einfaldar eða flóknar og samþættar aðgerðir til að takast á við og hafa stjórn því andlega álagi sem fylgir ábyrgðarmiklum, erfiðum og streituvekjandi viðfangsefnum. Að aka farartæki í mikilli umferð eða að sjá um mörg börn eru dæmi um slík viðfangsefni. Höndla ábyrgð, streitu og áföll.
	➡ Tjáskipti, ótilgreint
d399	Almenn og sértækir þættir tjáningar þar sem notað er talað mál, merki og tákn. Undir þetta fellur að taka á móti og senda skilaboð, halda uppi samræðum og nota samskiptatæki og tækni.
	➡ Breyta grunnlíkamsstöðu
d410	Fara í og úr líkamsstöðu og færa sig af einum stað yfir á annan. Dæmi um slíkt er að standa upp úr stól til að leggjast upp í rúm og einnig að krjúpa eða setjast á hækjur sér og rétta úr sér aftur. Breyta líkamsstöðu frá því að vera liggjandi, sitjandi á hækjum sér, krjúpandi, sitjandi eða standandi með því að sveigja líkamann og færa þyngdarpunkt hans til.
	➡ Vera í líkamsstöðu
d415	Vera í sömu líkamsstöðu eins og þarf, svo sem að sitja eða standa á ákveðnum stað. Liggja, sitja á hækjum sér, krjúpa, sitja og standa.
	➡ Lyfta og bera hluti
d430	Lyfta hlut eða fara með eitthvað úr einum stað yfir á annan, svo sem að lyfta bolla eða halda á barni milli herbergja. Lyfta, bera í höndum eða fangi, á öxlum, mjöðum, baki eða höfði og leggja frá sér.
	➡ Fínhyfingar handa
d440	Beita samhæfðum hreyfingum handa, fingra og þumals til að eiga við hluti, taka þá upp, handleika þá og sleppa þeim, svo sem að taka upp smámynt af borði, hringja í síma eða snúa skífu eða hurðarhúni. Taka upp, grípa, handleika og sleppa.
	➡ Nota hendur og handleggji
d445	Beita samhæfðum hreyfingum handa og handleggja til að færa hluti til eða handleika, svo sem að ýta niður hurðarhúni eða kasta eða grípa hlut. Toga eða ýta hlutum, seilast, snúa eða vinda, kasta og grípa
	➡ Ganga
d450	Hreyfa sig fótgangandi eftir fleti, skref fyrir skref, þannig að annar fóturinn snertir alltaf jörðina, svo sem á skemmtigöngu eða rölti og þegar gengið er áfram, afturábak eða til hliðar. Ganga stuttar eða langar vegalengdir; ganga á mismunandi undirlagi og sneiða hjá hindrunum.
d470	➡ Nota farartæki

	Nota farartæki til að fara á milli staða sem farþegi, svo sem að vera ekið í einkabíl, rútu, léttivagni, skutlu, tæki sem dýr draga, einka- eða almenningsleigubíl, rútu, lest, sporvagni, neðanjarðarlest, bát eða flugvél. Nota farartæki knúin með mann- eða vélarafl í einka- eða almenningsseigu
	Hugsa um eigin heilsu
d570	Tryggja líkamlega og andlega vellíðan og heilsu, svo sem að neyta fjölbreyttrar fæðu, hreyfa sig hæfilega, halda á sér hita eða kæla sig niður, forðast það sem getur skaðað heilsuna og stunda öruggt kynlíf. Undir þetta fellur meðal annars að nota verjur, láta bólusetja sig og fara reglulega í lækni skoðun. Tryggja líkamlega vellíðan, hafa stjórn á mataræði og hreysti og halda heilsu.
	➡ Flókin samskipti
d720	Halda samskiptum gangandi og ráða við þau í samræmi við viðtekna venjur og aðstæður, svo sem að tempra tilfinningar og hvatir, hafa stjórn á munnlegri og líkamlegri áráðarhneigð, vera sjálfstæður í félagslegum samskiptum og geta brugðist við í samræmi við félagslegar reglur og venjur
	Fjölskyldutengsl
d760	Mynda og halda ættartengslum til dæmis við meðlimi kjarnafjölskyldu, stórfjölskyldu, fóstur- eða kjörfjölskyldu og stjúp-fjölskyldu. Einnig við fjarskyldari ættingja eins og þremmenninga og lögskipaða forráðamenn. Tengsl foreldris við barn og barns við foreldri og tengsl við systkini og stórfjölskyldu.
	Skólaganga
d820	Fá aðgang að skóla og taka þátt í öllum skólatengdum athöfnum með þeim skyldum og réttindum er þeim fylgja. Einnig að læra námsefni, námsgreinar og annað það sem krafist er samkvæmt námsskrá grunn- eða framhaldsskóla. Hér er meðtalið að mæta reglulega í skólann, vera í samvinnu við aðra nemendur, taka leiðsögn kennara, skipuleggja, læra og ljúka verkefnum sem lögð eru fyrir og flytjast milli skólastiga.
	Launuð störf
d850	Sinna öllum verkþáttum starfs gegn launagreiðslu í ákveðinni atvinnugrein, fagi eða annarri vinnu. Þetta á bæði við starfsmenn og sjálfstætt starfandi einstaklinga í fullu starfi eða hlutastarfi. Dæmi um þetta er að leita að vinnu, fá starf, vinna verkefni sem tilheyra starfinu, mæta til vinnu á réttum tíma, veita eða þiggja leiðsögn annarra starfsmanna og sinna nauðsynlegum verkum einn eða í hópi. Eigin atvinnurekstur og vinna hlutastarf eða fullt starf.
	Efnahagslegt sjálfstæði
d870	Stýra eigin tekjum hvort sem þær koma úr eigin eða opinberum sjóðum til þess að tryggja efnahagslegt öryggi sitt í nútíð og framtíð. Persónulegar tekjur og opinberir styrkir.
	Afþreying og tómstundariðja
d920	Taka þátt í hvers konar leik, afþreyingu eða tómstundastarfi, svo sem óformlegum eða skipulögðum leikjum og íþróttum, heilsurækt og slökun. Einnig að sækja skemmtanir, listsýningar, söfn, kvikmyndahús eða leikhús, stunda handíðir eða áhugamál, lesa sér til ánægju, leika á hljóðfæri og fara í skoðunarferðir eða ferðast sér til gamans. Leikir, íþróttir, listir og menning, handíðir, tómstundaiðja áhugamál og félagslíf.

14 Viðauki 8: Mat á ICF þáttum

Skjólst.:

Sérfr.:

ICF þættir	Mat á ICF þáttum										Matsaðili	
b – líkamsstarfsemi; d –athafnir og þátttaka Færnisskerðing eða þátttökuhindrun: 0=engin; 1=lítil; 2=nokkur; 3=mikil; 4=algjör	Matstæki	Færnisskerðing										
		0	1	2	3	4						
b130 Orka og hvatir										LÆ	SÁ	
b134 Svefn										LÆ	SÁ	
b140 Athygli										ID	LÆ SÁ	
b152 Tilfinningalíf											SÁ	
b164 Æðri hugræn starfsemi										LÆ	SÁ	
b280 Sársaukaskyn (upplifun sársauka - verkur)										LÆ	SJ	
b455 Áreynsluþol										LÆ	SJ	
b710 Hreyfanleiki í liðum										ID	LÆ SJ	
b730 Vöðvastyrkur										LÆ	SJ	
d110 Horfa										LÆ		
d115 Hlusta										LÆ		
d155 Ávinna sér færni										ID	LÆ	
d177 Taka ákvarðanir										LÆ	SÁ	
d220 Inna af hendi margþætt viðfangsefni										ID	SÁ	
d240 Takast á við streitu og annað andlegt álag											SÁ	
d399 Tjáskipti, ótilgreind										LÆ		
d410 Breyta grunnlíkamsstöðu										LÆ	SJ	
d415 Vera í líkamsstöðu										ID	LÆ SJ	
d430 Lyfta og bera hluti										LÆ	SJ	
d440 Fínhyfing handa										ID	SJ	
d445 Nota hendur og handleggi										ID	SJ	
d450 Ganga											SJ	
d470 Nota farartæki										ID	LÆ	
d570 Hugsa um eigin heilsu										ID	LÆ SÁ SJ	
d720 Flókin samskipti											SÁ	
d760 Fjölskyldutengsl											SÁ	
d820 Skólaganga										ID	SÁ	
d850 Launuð störf										ID	LÆ SÁ SJ	
d870 Efnahagslegt sjálfstæði										LÆ		
d920 Afþreying og tómstundaiðja										ID	LÆ SJ	
Umhverfisþættir	stuðningur					hindranir						
4+= mjög styðjandi; 0=hlutlaus; 4 = mjög hindrandi	4+	3+	2+	1+	0	1	2	3	4			
e310 Nánasta fjölskylda											LÆ	SÁ
e460 Viðhorf samfélags											LÆ	SÁ
e580 Heilbrigðismál, þjónusta, kerfi og stefnur											LÆ	

Athugasemdir sérfræðings og forsendur stigagjafar:

Þættir b og d sem eru með færniskerðingu 2 eða meira þurfa nánari útlitun í skýrsluformi sérfræðinga.

15 Viðauki 9: Skýrivísar í sérhæfðu mati

Færnissskerðing/pátttökuhindrun er metin út frá eftirtöldum viðmiðum:

Flokkun ICF	Flokkur 0	Flokkur 1	Flokkur 2	Flokkur 3	Flokkur 4
Færnissskerðing/ pátttökuhindrun	Engin	Lítill	Nokkur	Mikil	Algjör
Saga einkenna	Engin einkenni til staðar og/eða einkenni sem koma og fara og þurfa ekki meðferð	Einkennum haldið niðri með samfelldri meðferð eða lítill einkenni sem eru til staðar annað slagið þrátt fyrir samfellda meðferð	Lítill en stöðug einkenni þrátt fyrir samfellda meðferð eða nokkur einkenni sem eru til staðar annað slagið þrátt fyrir samfellda meðferð	Nokkur en stöðug einkenni þrátt fyrir samfellda meðferð eða mikil einkenni sem eru til staðar annað slagið þrátt fyrir samfellda meðferð	Mikil og stöðug einkenni þrátt fyrir samfellda meðferð eða mjög mikil einkenni sem eru til staðar þrátt fyrir samfellda meðferð
Skoðun eða niðurstöður úr líkamlegri skoðun	Engin einkenni um sjúkdóm til staðar	Engin líkamleg einkenni til staðar með samfelldri meðferð eða lítill einkenni sem eru til staðar annað slagið þrátt fyrir samfellda meðferð	Lítill en stöðug líkamleg einkenni þrátt fyrir samfellda meðferð eða nokkur einkenni sem eru til staðar annað slagið þrátt fyrir samfellda meðferð	Nokkur en stöðug líkamleg einkenni þrátt fyrir samfellda meðferð eða mikil einkenni sem eru til staðar annað slagið þrátt fyrir samfellda meðferð	Mikil og stöðug líkamleg einkenni þrátt fyrir samfellda meðferð eða mjög mikil einkenni sem eru til staðar þrátt fyrir samfellda meðferð
Niðurstöður úr rannsóknnum eða prófunum	Prófanir eru eðlilegar	Prófanir eru eðlilegar með samfelldri meðferð eða lítill einkenni sem eru til staðar annað slagið þrátt fyrir samfellda meðferð	Lítill en stöðug einkenni þrátt fyrir samfellda meðferð eða nokkur einkenni sem eru til staðar annað slagið þrátt fyrir samfellda meðferð	Nokkur en stöðug einkenni þrátt fyrir samfellda meðferð eða mikil einkenni sem eru til staðar annað slagið þrátt fyrir meðferð	Mikil og stöðug einkenni þrátt fyrir samfellda meðferð eða mjög mikil einkenni sem eru til staðar þrátt fyrir samfellda meðferð
Saga færnissskerðingar	Engin einkenni um færnissskerðingu til staðar	Verkir/einkenni til staðar undir miklu álagi. Getur séð um sig sjálfur í athöfnum daglegs lífs (ADL)	Verkir/-einkenni til staðar undir eðlilegu álagi. Getur séð um sig sjálfur í athöfnum daglegs lífs með aðlögunum	Verkir/einkenni til staðar undir minna en eðlilegu álagi. Þarf aðstoð í athöfnum daglegs lífs	Verkir/einkenni til staðar í hvíld. Getur ekki séð um sig sjálfur í athöfnum daglegs lífs

16 Viðauki 10: Skýrsluform lækna í sérhæfðu mati

Skýrsluform lækna

Nafn:	Kt:
Skoðunardagur:	Ráðgjafi:
Nafn sérfræðings:	

Heilsufarssaga

--

Félagssaga

--

Atvinnusaga

--

Sjúkrasaga

--

Hvaða heilsufarslegir þættir telur einstaklingur að séu að hefta hann við að vera eða fara í vinnu?

1.
2.
3.

Hvaða markmið hefur einstaklingur varðandi vinnu?**Dæmigerður dagur**

Lýstu dæmigerðum degi einstaklings með tilliti til þess hver áhrif færniskerðing hefur á daglegar athafnir

Atferli í viðtali**Skoðun****Samantekt**

Helstu atriði sem skipta máli úr sjúkra-heilsufars- félagssögu mtt starfshæfni

Niðurstaða samkvæmt mati á ICF þáttum

Styrkleikar við að snúa aftur til vinnu:

Hindranir við að snúa aftur til vinnu:

Tillögur að aðlögun og breytingum ef viðkomandi er með starf að snúa aftur í:

Tillögur að starfsvettvangi:

Er líklegt að viðkomandi geti farið í fulla vinnu eða hlutastarf á næstu mánuðum? Ef já þá hvenær eða í hvaða þrepum?

Tillögur að markmiðum og úrræðum til skemmri og lengri tíma

Markmið:
Úrræði:

Markmið:
Úrræði:

Markmið:
Úrræði:

Almennar ráðleggingar og ráðgjöf:

17 Viðauki 11: Skýrsluform félagsráðgjafa í sérhæfðu mati

Skýrsluform félagsráðgjafa

Nafn:	Kt:
Skoðunardagur:	Ráðgjafi:
Nafn sérfræðings:	

Grundvöllur mats

Saga

Félagssaga:

Uppeldisaðstæður:

Hjúskaparstaða:

Fjöldi systkina:

Hjúskaparstaða foreldra:

Skólaganga:

Húsnæðismál:

Fjárhagslegt sjálfstæði:

Afbrotasaga:

Fangelsissaga:

Neyslusaga:

Aldur þegar neysla hófst:

Neyslumynstur:

Meðferðasaga:

AA/NA þátttaka:

Staðan í dag:

Hvaða félagslegir þættir telur einstaklingur að séu að hindra hann við að vera eða fara í vinnu?

Áhugi og hvati til vinnu/náms og framtíðarsýn

Samantekt

Stutt samantekt úr sögu:

Niðurstaða samkvæmt mati á ICF þáttum:

Styrkleikar við að snúa aftur til vinnu:

Hindranir við að snúa aftur til vinnu:

Tillögur að aðlögun og breytingum ef viðkomandi er með starf að snúa aftur í:

Tillögur að starfsvettvangi:

Er líklegt að viðkomandi geti farið í fulla vinnu eða hlutastarf á næstu mánuðum? Ef já þá hvenær eða í hvaða þrepum?

Tillögur um úrræði til skemmri og lengri tíma

*Markmið:
Úrræði:*

*Markmið:
Úrræði:*

*Markmið:
Úrræði:*

Almennar ráðleggingar og ráðgjöf:

18 Viðauki 12: Skýrsluform iðjubjálfa í sérhæfðu mati

Skýrsluform iðjubjálfa

Nafn:	Kt:
Skoðunardagur:	Ráðgjafi:
Nafn sérfræðings:	

Vinnusaga og virkni í daglegu lífi

Starfshlutverk m.t.t. sálfélagslegra atriða og umhverfispáttu:

Dæmigerður dagur utan vinnu:

Dæmigerður dagur í dag:

Grundvöllur mats (sér matsblað fylgir með skori)

--

Samantekt

Viðhorf einstaklings til vinnu:

Niðurstaða samkvæmt mati á ICF þáttum:

Styrkleikar við að snúa aftur til vinnu:

Hindranir við að snúa aftur til vinnu:

Tillögur að aðlögun og breytingum ef viðkomandi er með starf að snúa aftur í:

Tillögur að starfsvettvangi:

Er líklegt að viðkomandi geti farið í fulla vinnu eða hlutastarf á næstu mánuðum? Ef já þá hvenær eða í hvaða þrepum?

Tillögur að markmiðum og úrræðum til skemmri og lengri tíma

Markmið:

Úrræði:

Markmið:

Úrræði:

Markmið:

Úrræði:

Almennar ráðleggingar og ráðgjöf:

19 Viðauki 13: Skýrsluform sálfræðinga í sérhæfðu mati

Skýrsluform sálfræðinga

Nafn:	Kt:
Skoðunardagur:	Ráðgjafi:
Nafn sálfræðings:	

Tilvísun / ástæða mats

Grundvöllur mats

Sálfræðileg próf sem eru notuð til grundvallar:

Atferli og viðmót í viðtali

Saga

Persónusaga:

Náms- og atvinnusaga:

Staðan í dag:

Niðurstöður prófa og matslista

Samantekt og álit

Niðurstæða samkvæmt mati á ICF þáttum:

Viðhorf til vinnu:

Klínískt mat sálfræðings:

Styrkleikar við að snúa aftur til vinnu:

Hindranir við að snúa aftur til vinnu:

Tillögur að aðlögun og breytingum ef viðkomandi er með starf að snúa aftur í:

Tillögur að starfsvettvangi:

Er líklegt að viðkomandi geti farið í fulla vinnu eða hlutastarf á næstu mánuðum? Ef já þá hvenær eða í hvaða þrepum?

Tillögur um úrræði til skemmri og lengri tíma

Markmið:

Úrræði:

Markmið:

Úrræði:

Markmið:

Úrræði:

Almennar ráðleggingar og ráðgjöf:

20 Viðauki 14: Skýrsluform sjúkrabjálfa í sérhæfðu mati

Skýrsluform sjúkrabjálfa

Nafn:	Kt:
Skoðunardagur:	Ráðgjafi:
Nafn sérfræðings:	

Saga

Almenn saga og þróun einkenna:

Núverandi einkenni og helstu hindranir með tilliti til vinnu eða virkni í daglegu lífi:

Hreyfivenjur og þjálfun:

Fyrri meðferðir og árangur þeirra:

Skoðun

Skoðuð færni með tilliti til ICF þátta. Undir það getur fallið athugun hreyfing, hegðun og líkamsbeitinghreyfiferlar – (virkir, óvirkir) vöðvastyrkur og samhæfing, neurologísk skimun þol, jafnvægi eða annað sem máli skiptir. Lagt mat á orsakir frávika ef þau eru fyrir hendi

Sérpróf:

Samantekt

Stutt samantekt úr sögu:

Niðurstaða samkvæmt mati á ICF þáttum:

Styrkleikar við að snúa aftur til vinnu:

Hindranir við að snúa aftur til vinnu:

Tillögur að aðlögun og breytingum ef viðkomandi er með starf að snúa aftur í:

Tillögur að starfsvettvangi:

Er líklegt að viðkomandi geti farið í fulla vinnu eða hlutastarf á næstu mánuðum? Ef já þá hvenær eða í hvaða þrepum?

Tillögur að markmiðum og úrræðum til skemmri og lengri tíma

Markmið:

Úrræði:

Markmið:

Úrræði:

Markmið:

Úrræði:

Almennar ráðleggingar og ráðgjöf:

21 Viðauki 15: Greinargerð matsstjóra í sérhæfðu mati

Nafn:	Kt:
Heimilisfang:	Niðurstöður mats:
Símanúmer:	Nafn ráðgjafa:
Matsteymi:	Matsstjóri:

Grundvöllur mats

Niðurstöður læknis

Niðurstöður sálfræðings

Niðurstöður sjúkráðgjafara:

Niðurstöður iðjupjálfa:**Tillögur að markmiðum og úrræðum til skemmri og lengri tíma**

Markmið:
Úrræði:

Markmið:
Úrræði:

Markmið:
Úrræði:

Almennar ráðleggingar og ráðgjöf:

Áætlun um endurkomu til vinnu

Styrkleikar við að snúa aftur til vinnu

Hindranir við að snúa aftur til vinnu

Tillögur að aðlögun og breytingum ef viðkomandi er með starf að snúa aftur í

Tillögur að starfsvettvangi

Er líklegt að viðkomandi geti farið í fulla vinnu eða hlutastarf á næstu mánuðum? Ef já þá hvenær eða í hvaða þrepum?

F.h. matsteymis

22 Viðauki 16 : Dæmi um feril í sérhæfðu mati hjá VIRK

Ábyrgðaraðilar og skjöl

Ráðgjafi, viðkomandi einstaklingur sérfræðingur VIRK meta þörf á sérhæfðu mati

Ákvörðun um sérhæft mat er tekin af **ráðgjafa, sérfræðingi VIRK og viðkomandi einstaklingi í sameiningu.**

Einstaklingi gerð grein fyrir innihaldi og framkvæmd sérhæfðs mats

Ráðgjafi fer yfir málið með einstaklingi

Einstaklingur samþykkir sérhæft mat með því að undirrita eyðublað 1

Ráðgjafi aflar samþykkis frá einstaklingi með undirritun á **eyðublaði 1** og skannar það inn í upplýsingakerfið.

Upplýsingar um einstakling teknar saman samkvæmt eyðublaði 2

Ráðgjafi tekur saman upplýsingar um einstakling samkvæmt **eyðublaði 2** og skannar það inn í upplýsingakerfið.

Ósk um sérhæft mat berst til matstjóra frá ráðgjafa. Viðeigandi skjöl fylgja

Ráðgjafi setur sig í samband við **matstjóra** og óskar eftir sérhæfðu mati fyrir viðkomandi einstakling. Gögn samkvæmt **eyðublaði 1 og 2** fylgja með beiðni. **Ráðgjafi** sér um að opna fyrir aðgang **matstjóra** að upplýsingum um viðkomandi einstakling í upplýsingakerfinu með stöðubreytingu í **Sérhæft mat**.

Matstjóri fer yfir málið, kallar til þá sérfræðinga sem þörf er á í sérhæft mat og útvegar þeim nauðsynleg gögn

Matstjóri fer yfir málið, hittir viðkomandi einstakling ef þörf er á og skipuleggur í framhaldi af því vinnu **sérfræðinga** í sérhæfðu mati. Hann sér til þess að þeir fái öll nauðsynleg gögn, bæði **eyðublað 2** og einnig **aðrar nauðsynlegar upplýsingar úr upplýsingakerfi.**

Sérhæft mat er framkvæmt og skráð í samræmi við viðeigandi eyðublað og leiðbeiningar VIRK

Sérfræðingar hitta viðkomandi einstakling, framkvæma sérhæft mat og skrá skoðun og niðurstöður á **eyðublað 3, 4 og 5**. Matið er framkvæmt í samræmi við leiðbeiningar VIRK sem m.a. koma fram í **Greinargerð um sérhæft mat**.

Framhald á næstu síðu

Frekari upplýsingar og skýringar

Miða skal við að a.m.k. eitt eftirfarandi skilyrði sé uppfyllt við ákvörðun um sérhæft mat::

- Vandamál einstaklings eru það flókin að ráðgjafi með aðstoð sérfræðings getur ekki fundið leiðir og lausnir út frá þeim verkfærum og þeirri þekkingu og færni sem er til staðar.
- Virkniáætlun ráðgjafa og/eða úrræði hafa ekki skilað árangri og liðnir eru 6 mánuðir frá því að einstaklingur kom til ráðgjafa

Taka þarf ákvörðun um hvort þörf er á sérhæfðu mati eins eða fleiri sérfræðinga eða hvort þörf er á þverfaglegu mati þar sem t.d. lækni, sjúkráþjálfari, sálfræðingur, iðjuþjálfari, félagsráðgjafi eða náms- og starfsráðgjafi geta komið að málum. Þessi ákvörðun er í höndum ráðgjafa og sérfræðings VIRK. Matstjóri á einnig að leggja fram sitt rökstudda mat á þessari þörf (sjá nánari lýsingu hér að neðan á hlutverki matstjóra).

Beiðni um sérhæft mat sendist í gegnum upplýsingakerfi VIRK. Í beiðninni þarf að koma fram hvort beiðni er um sérhæft mat eins eða fleiri sérfræðinga eða hvort þörf sé á þverfaglegu mati. Matstjóri skal einnig leggja fram rökstutt mat á þessari þörf eftir að hafa skoðað málið. Ákvörðun er þó í höndum ráðgjafa og sérfræðings VIRK.

Í þessari skipulagningu sér matstjóri m.a. um að:

- Skipuleggja og tímasetja viðtöl sérfræðinga við einstakling og eftir aðstæðum ráðgjafa – þ.e. er milliliður á milli sérfræðinga og ráðgjafa.
- Halda saman öllum upplýsingum og miðlar upplýsingum til réttara aðila.
- Viðkomandi sérfræðingar fylli út rétt eyðublað á réttan hátt. Sér þar um skipulag og miðlun upplýsinga.
- Leiðbeina bæði ráðgjafa, einstaklingi og sérfræðingum um framkvæmd sérhæfðs mats.
- Sérfræðingar taki afstöðu til allra ICF þátta í sérhæfðu mati
- Sérhæft mat hefjist innan 10 daga frá því að beiðni kemur frá ráðgjafa
- Sérhæfðu mati sé lokið á ekki lengri tíma en þremur vikum ef um er að ræða mat eins eða tveggja sérfræðinga en fjórum vikum ef um er að ræða þverfaglegt mat.

Í sérhæfðu mati fara sérfræðingar eftir leiðbeiningum VIRK og fylla út viðeigandi eyðublað og skýrslur. Nánari upplýsingar um framkvæmd matsins er að finna í **Greinargerð um sérhæft mat**.

Framhald frá fyrri síðu

Ábyrgðaraðilar og skjöl

Sérfræðingar skila niðurstöðum sérhæfðs mats (**eyðublað 3, 4 og 5**) til **matstjóra**. **Matstjóri** vinnur úr niðurstöðunum og tekur þær saman á **eyðublað 6**.

Matstjóri ber ábyrgð á að matið uppfylli skilyrði og kröfur VIRK varðandi innihald, feril og framsetningu.

Matstjóri skilar til **ráðgjafa** niðurstöðum á **eyðublaðum 3, 4, 5 og 6**. Hann skannar þessi eyðublað jafnframt inn í kerfið og skráir í samræmi við reglur og leiðbeiningar þar um.

Sérfræðingur VIRK hefur gæðaeftirlit með skráningu í kerfið.

Þáttakendur á skilafundi eru: **Viðkomandi einstaklingur, matsstjóri, ráðgjafi og sérfræðingur VIRK**. Farið er yfir niðurstöður sérhæfðs mats og þær tillögur sem þar eru settar fram. **Sérfræðingar** í sérhæfðu mati geta einnig verið boðaðir á skilafund.

Ráðgjafi ber ábyrgð á því að móta starfsendurhæfingaráætlun með einstaklingi með hliðsjón af niðurstöðum úr sérhæfðu mati. **Ráðgjafi** gerir einnig **þátttökusamning** við einstakling í samræmi við þessa starfsendurhæfingaráætlun.

Ráðgjafi ber ábyrgð á eftirfylgd starfsendurhæfingaráætlunar og kaupum á viðeigandi úrræðum.

Ráðgjafi og sérfræðingur VIRK meta þörf fyrir endurmat. Endurmat skal framkvæmt ef ljóst er að starfsendurhæfingaráætlun skilar ekki tilætluðum árangri varðandi endurkomu til vinnu.

Ef þörf er á endurmati þá er það framkvæmt af sömu sérfræðingum og sáu um sérhæfða matið. Um framkvæmd endurmats gilda sömu reglur og eyðublað og sett eru fram hér að framan um sérhæfða matið.

Frekari upplýsingar og skýringar

Matstjóri setur fram á eyðublaði 6 tillögur að markmiðum og úrræðum til skemmri og lengri tíma auk tillögu að áætlun um endurkomu til vinnu. Allar tillögur eru rökstuddar með tilvísun í mat sérfræðinga.

Á skilafundi gefst einstaklingi tækifæri til að ræða niðurstöður matsins við matsstjóra og fá nánari upplýsingar ef þörf er á því. Einstaklingur fær einnig í hendur niðurstöður matsins frá matsstjóra (eyðublað 6). Ef hann óskar eftir því þá fær hann einnig mat hvers og eins sérfræðings.

Miða skal við að á skilafundi sé a.m.k. Einn af þeim sérfræðingum sem hittu viðkomandi einstakling í sérhæfðu mati. Þessi sérfræðingur getur verið viðkomandi matsstjóri en einnig annar aðili.

Í starfsendurhæfingaráætlun skulu koma fram markmið til skemmri og lengri tíma og áætlun um endurkomu til vinnu. Starfsendurhæfingaráætlun er tímasett og henni er fylgt vel eftir af ráðgjafa.

23 Viðauki 17: Þátttakendur í þróunarstarfi

Hér á eftir eru listaðir upp þeir helstu sérfræðingar sem hafa komið að þróun starfsgetumats með einum eða öðrum hætti. Hafa verður þó þann fyrirvara við þennan lista að mögulegt er að einhver nöfn hafi gleymst og framlag hvers og eins er ákaflega mismunandi.

- Alice Harpa Björgvinsdóttir sálfræðingur, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Andrés Friðrik Kristjánsson sjúkráðgjafi, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Anna María Malmquist iðjupjálfi, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Anna Þóra Árnadóttir sjúkráðgjafi, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Auðbjörg Ingvarsdóttir, félagsráðgjafi TR
- Ása Dóra Konráðsdóttir, sjúkráðgjafi, sviðsstjóri hjá VIRK – Starfsendurhæfingarsjóði
- Ásdís Sigurjónsdóttir sjúkráðgjafi, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Berghildur Ásdís Stefánsdóttir sjúkráðgjafi, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Björg Bjarnadóttir ráðgjafi VIRK
- Davíð Vikarsson sálfræðingur, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Edda Skúladóttir iðjupjálfi, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Eiríkur Líndal sálfræðingur, HVERT
- Elsa Sigmundsdóttir ráðgjafi VIRK
- Friðrik Vagn Guðjónsson læknir, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Geirlaug G. Björnsdóttir, þroskaðgjafi, framkvæmdastjóri Starfsendurhæfingar Norðurlands
- Guðlaug H. Pétursdóttir ráðgjafi Vinnumálastofnun
- Guðrún Hannesdóttir, félagsfræðingur
- Gunnar K. Guðmundsson, endurhæfingarlæknir, yfirlæknir atvinnulegrar endurhæfingar á Reykjalundi, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Hans Magnus Solli, endurhæfingarlæknir
- Haraldur Jóhannesson, tryggingalæknir TR
- Helena Jónsdóttir sálfræðingur, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Helga Hjálmarsdóttir félagsráðgjafi, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Héðinn Jónsson sjúkráðgjafi, sérfræðingur í sérhæfðu mati
- Hrafnhildur Tómasdóttir, náms- og starfsráðgjafi, deildarstjóri ráðgjafadeildar Vinnumálastofnunar
- Ingibjörg Þórhallsdóttir, hjúkrunarfræðingur, sviðsstjóri hjá VIRK – Starfsendurhæfingarsjóði
- Jan Triebel endurhæfingarlæknir, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Jón Sigurðsson, tryggingalæknir TR
- Karen Björnsdóttir Náms- og starfsráðgjafi, ráðgjafi hjá VIRK-Starfsendurhæfingarsjóði
- Kristín Waage félagsfræðingur, ráðgjafi hjá VIRK-Starfsendurhæfingarsjóði
- Kristján G. Guðmundsson, yfirlæknir Heilsugæslunnar í Glæsibæ og læknir VIRK – Starfsendurhæfingarsjóðs
- Kristján Valdimarsson forstöðumaður Örva starfsþjálfunar og formaður Hlutverks- samtaka um vinnu-og verkþjálfunar
- Margrét Gunnarsdóttir, sjúkráðgjafi, sérfræðingur hjá VIRK – Starfsendurhæfingarsjóði
- Margrét Jónsdóttir, félagsráðgjafi, deildarstjóri lífeyrisdeildar Tryggingastofnunar ríkisins
- Margrét Helga Theodórsdóttir, iðjupjálfi, sérfræðingur hjá VIRK – Starfsendurhæfingarsjóði
- Ólög Halldóra Bjarnadóttir endurhæfingar-og taugalæknir, sérfræðingur í sérhæfðu mati VIRK
- Ólafur Þór Ævarsson geðlæknir, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Ragnhildur Jónsdóttir sjúkráðgjafi, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Reuben Ezcorpicio, verkefnastjóri ICF Research Branch í Sviss
- Rúnar Helgi Andrason sálfræðingur, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK

- Sif Eiríksdóttir félagsráðgjafi, HVERT
- Sif Þórsdóttir iðjuþjálfari, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Sigrún Sigurðardóttir kennslufræðingur og námsráðgjafi, ráðgjafi hjá VIRK- Starfsendurhæfingarsjóði
- Sigurður Thorlacius, dósent í tryggingalæknisfræði við Háskóla Íslands og fyrrum tryggingayfirlæknir
- Sigurður Þór Sigursteinsson, iðjuþjálfari, sérfræðingur hjá VIRK – Starfsendurhæfingarsjóði
- Sigurjón Sigurðsson, tryggingalæknir TR
- Sigurjón Stefánsson, tryggingalæknir TR
- Smári Pálsson, taugasálfræðingur, sviðsstjóri á Reykjalundi
- Sigurjón Rúnarsson sjúkraþjálfari, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK
- Soffía Gísladóttir, uppeldis- og kennslufræðingur, forstöðumaður Vinnumálastofnunar á Norðurlandi Eystra.
- Soffía Erla Einarsdóttir BA í sálfræði, ráðgjafi hjá VIRK-starfsendurhæfingarsjóði
- Svala Björgvinsdóttir félagsráðgjafi TR
- Svava Jónsdóttir, hjúkrunarfræðingur, sviðsstjóri hjá VIRK - Starfsendurhæfingarsjóði
- Sveina Berglind Jónsdóttir, sálfræðingur, sérfræðingur hjá VIRK – Starfsendurhæfingarsjóði
- Sören Brage, forseti EUMASS samtakanna og sérfræðingur hjá NAV í Noregi
- Vigdís Jónsdóttir, framkvæmdastjóri VIRK – Starfsendurhæfingarsjóðs
- Þorsteinn Sveinsson, félagsráðgjafi, sérfræðingur hjá VIRK – Starfsendurhæfingarsjóði
- Þórdís Guðmundsdóttir ráðgjafi Vinnumálastofnun
- Þórunn Gunnarsdóttir iðjuþjálfari, sérfræðingur í sérhæfðu mati hjá VIRK